

ภาษาและอุดมการณ์ในวาทกรรมการปรึกษาเรื่องภาวะ “สับสนทางเพศ” ในชุมชนเสมือนจริง

พรชัย เตชะ¹

ปนัดดา บุญยสารน้อย²

(Received: April 23, 2020; Revised: September 11, 2020; Accepted: October 2, 2020)

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้เข้าตรวจสอบอุดมการณ์และกลวิธีทางภาษาที่ใช้สื่ออุดมการณ์ในวาทกรรมการปรึกษาเรื่องภาวะ “สับสนทางเพศ” ในชุมชนเสมือนจริงตามแนวคิดวาทกรรมวิเคราะห์เชิงวิพากษ์ (Critical Discourse Analysis) ผู้วิจัยรวบรวมตัวบทวาทกรรมจากกระดานสนทนาในเว็บไซต์พันทิปจำนวน 324 ข้อ มูล ผลการวิจัยค้นพบอุดมการณ์เบื้องหลัง 3 ชุด ได้แก่ อุดมการณ์เพศตามธรรมชาติ อุดมการณ์สารัตถะทางเพศ และอุดมการณ์ความเป็นกลางทางเพศ กลวิธีทางภาษาที่ใช้สื่ออุดมการณ์ปรากฏทั้งหมด 5 กลวิธี ได้แก่ การเลือกใช้คำศัพท์และวลี การใช้ชนิดกระบวนการ การใช้อุปลักษณ์ การสื่อมูลบท และการสื่อความหมาย ซ้ำบ่งเป็นนัย อุดมการณ์ที่ปรากฏต่างเข้าไปประกอบสร้างความหมายเรื่องเพศสรีระ เพศสถานะ และเพศวิถีแก่กลุ่มปัจเจกบุคคลในสังคมไทย ผลการวิจัยยืนยันว่า กลุ่มปัจเจกบุคคลในสังคมไทยไม่ได้เชื่อ และปฏิบัติตามอุดมการณ์ทางเพศชุดใดชุดหนึ่งอย่างเป็นเอกภาพ ผลที่ตามมาจึงทำให้ผู้ร่วมสนทนาในชุมชนเสมือนจริงพิจารณาเรื่องภาวะ “สับสนทางเพศ” ในมุมมองที่แตกต่างกันออกไป ในท้ายที่สุด งานวิจัยนี้เสนอว่า ไม่มีสิ่งเรียกว่า ภาวะ “สับสนทางเพศ” แต่การประกอบสร้างภาวะดังกล่าวก่อกำเนิดขึ้นมาจากการแทรกแซงของอุดมการณ์เพศตามธรรมชาติและอุดมการณ์สารัตถะทางเพศ ดังนั้นผู้วิจัยจึงเสนอให้ถอนทำลายการผูกติดภาวะ “สับสนทางเพศ” บนเนื้อตัวร่างกาย เพราะชุดความคิดนี้ถูกก่อรูปขึ้นเพื่อสร้างความแปลกแยกภายในตัวบุคคล อีกทั้งยังเป็นอุปสรรคต่อการยอมรับความหลากหลายและความเสมอภาคทางเพศ

คำสำคัญ: ภาษา อุดมการณ์ วาทกรรมการปรึกษา ภาวะสับสนทางเพศ ชุมชนเสมือนจริง

¹นักศึกษาระดับปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ อีเมล: rakoffer@gmail.com

²ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ประจำภาควิชาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

Language and Ideology in the “Sexually Confused” Consultation Discourse in a Virtual Community

*Pornchai Techa*⁴

*Panadda Bunyasaranai*⁵

Abstract

This research investigates ideologies and linguistic strategies in the “sexually confused” consultation discourse in a virtual community by adopting Critical Discourse Analysis approach. The data were 324 texts from the bulletin board at www.pantip.com. The results reveal that the “sexually confused” consultation discourse conveys the three sets of ideologies: the ideology of natural sex, the ideology of gender essentialism, and the ideology of gender neutrality. Linguistic strategies that impart these ideologies include lexical choice, transitivity, metaphor, presupposition, and implicature. The ideologies construct and define the meanings of sex, gender, and sexuality in Thai society. The results also insist that the group of individuals in Thai society did not unanimously believe and follow a particular ideology. Consequently, such a lack of ideological coherence allows the participants in this virtual community to consider the condition of being “sexually confused” in varying perceptions. Finally, this research proposes that there is no such a thing as a “sexually confused” condition. Yet, the construction of the “sexually confused” discourse originates from the intrusion of the “natural sex” and “gender essentialism” ideologies. Thus, we contend that “sexually confused” as a descriptive term should be debunked for the reason that the set of ideas is constructed to alienate an individual from oneself and to impede the full acceptance of gender diversity and equity.

Keywords: language, ideology, consultation discourse, sexually confused, virtual community

⁴ Graduate student, Department of Thai, Faculty of Humanities, Chiang Mai University, email: rakoffer@gmail.com

⁵ Assist. Prof. Panadda Bunyasaranai, Ph.D., Thai department, Faculty of Humanities, Chiang Mai University

บทนำ

เพศวิถี (sexuality) กลายเป็นอัตลักษณ์ (identity) สำคัญของอัตบุคคล (subject) ที่ถูกจำแนกออกเป็นหมวดหมู่ตามวิถีปฏิบัติทางเพศ “กล่อง” หมวดหมู่ทางเพศอย่างผู้ชาย ผู้หญิง เกย์ กะเทย สาวประเภทสอง ทอม ดี เลสเบียน ไบแซกซวล คนข้ามเพศ และอื่นๆ ต่างถูกหยิบใช้ในฐานะองค์ภาพของกระบวนการก่อรูปตัวตนทางเพศ กลุ่มบุคคลในสังคมไทยได้พยายามเชื่อมโยงเพศวิถีเข้ากับเพศสรีระ (sex) และเพศสถานะ (gender) ทั้งลักษณะความเป็นชาย (masculinity) และลักษณะความเป็นหญิง (femininity) ตามนิยามของสังคม-วัฒนธรรม (Duangwiset, 2015) อย่างกลุ่มเกย์ชนชั้นกลางกลุ่มหนึ่งในสังคมไทยเลือกประกอบสร้างนิยามอัตลักษณ์แบบ “เกย์” ให้ต่างจากอัตลักษณ์แบบ “ตุ๊ด/กะเทย” (Duangwiset, 2017) ขณะที่กลุ่ม “ทอม-ดี” เลือกยึดเอาฐานคิดทางเพศแบบคู่ตรงข้ามชาย-หญิงเข้าจัดวางรูปแบบความสัมพันธ์ โดยมี “ทอม” รับบทบาทฝ่ายชายซึ่งต่างจาก “ดี” ที่รับบทบาทเป็นฝ่ายหญิง (Nippanon, 2016, p. 2-3) แม้วานักวิชาการหลายกลุ่มได้พยายามเข้าไปอธิบายถึงความไม่แน่นอนและความไร้เอกภาพของนิยามเหล่านี้ แต่ในทางปฏิบัติกลับพบว่า มิติเรื่องเพศทั้งสามส่วนมักถูกนำมาเกี่ยวโยงสัมพันธ์กันจนดูเหมือนมีสารัตถะ (essence) อันคงที่ถาวร

อย่างไรก็ตาม การจำแนกเพศออกเป็นหมวดหมู่กลับส่งผลให้บุคคลกลุ่มหนึ่งในสังคมไทยตั้งคำถามถึงภาวะ “สับสนทางเพศ” ด้วยเหตุผลหลายประการ อาทิ ความคลุมเครือของพฤติกรรมทางเพศที่ไม่ตรงตามนิยามกระแสหลักของสังคม บุคคลจำนวนหนึ่งไม่ต้องการ “สวมทับ” นิยามหมวดหมู่ทางเพศที่สังคมกำหนดไว้ ยิ่งไปกว่านั้นกลุ่มของปัจเจกบุคคลยังเชื่อว่า หมวดหมู่ทางเพศเป็นสิ่งคงที่ เมื่อบุคคลสวมทับนิยามหมวดหมู่ทางเพศแบบ “ผู้ชาย” มักมีแนวโน้มเชื่อว่า “ผู้ชาย” ต้องรับบทบาทความเป็นชาย และปรารถนาทางเพศต่อผู้หญิงเท่านั้น หากวันหนึ่งกลับมีความปรารถนาต่อบุคคลเพศเดียวกัน อาจเกิดความรู้สึก “สับสน” พร้อมตั้งคำถามถึงภาวะความเป็น “ผู้ชายแท้” ประเด็นดังกล่าวได้นำมาสู่ปัญหาสำคัญของงานวิจัยเรื่องนี้ว่า ปัญหาเรื่องภาวะ “สับสนทางเพศ” ส่วนใหญ่มักนำไปตั้งเป็นกระดานสนทนาในชุมชนเสมือนจริง (virtual community) โดยเฉพาะในเว็บไซต์พันทิป (www.pantip.com) ซึ่งเป็นฐานงานของประเทศไทยที่มีจำนวนการเข้าถึงต่อเดือนอยู่ที่ 125,600,000 ครั้ง (Mahittivanicha, 2019) ภายหลังการสำรวจกระดานสนทนาในเว็บไซต์พันทิปเมื่อวันที่ 12 ตุลาคม พ.ศ. 2562 ผู้วิจัยพบหัวเรื่องเกี่ยวกับภาวะ “สับสนทางเพศ” อยู่ถึงจำนวน 191 กระดานสนทนาโดยมีผู้ร่วมสื่อสารเข้าไปก่อรูปคำอธิบายภาวะ “สับสนทางเพศ” อย่างมีนัยสำคัญ ดังตัวอย่างข้อมูลวันที่ 8 ตุลาคม พ.ศ. 2560

สมาชิกหมายเลข 3597056 ถาม: “ผมอยากรู้ว่า ตัวเองนั้นเป็นเกย์หรือเปล่า คือผมเคยมีแฟนเป็นผู้หญิงแล้ว ผมก็บอกเลิกเค้าเนื่องจากว่า ผมนั้นสับสนทางเพศ คือเมื่อเจอผู้ชาย ผมก็ชอบมองอยากรู้จัก อยากคุย ส่วนผู้หญิงนั้นถ้าขาวๆ สวย ผมก็อยากรู้จักเช่นกัน ทำให้ผมนั้นสับสนมากกว่าเดิมว่า ตัวเองนั้นเป็นเกย์หรือเปล่า [...] ผมอยากค้นพบตัวเองว่า ตัวเองเป็นอะไรกันแน่”

สมาชิกหมายเลข 2684102 ตอบ: “เรียกว่า คนเฟรนลี่มากกว่านะครับ ไม่ได้เป็นเกย์อะไรหรอกมั้งครับ คิดบวกไว้ก่อน ลองคิดดูแค่ว่า เราอยากมีอะไรกันกับเพศไหนแค่นั้นครับ [...] ”

นัยสำคัญจากรูปภาษาเกี่ยวโยงให้เห็นมูลบท (presupposition) เรื่องนิยามของความเป็น “เกย์” จากพฤติกรรมทางเพศที่ปรากฏหลังคำกริยา “คือ” (เมื่อเจอผู้ชายผมก็ชอบมอง อยากู้จัก อยากคุย) ส่วนนิยามความเป็น “ผู้ชาย” ยังถูกสังคมคาดหวังให้ปรารถนาที่จะสร้างความสัมพันธ์ต่อผู้หญิงแบบรักต่างเพศเท่านั้น

ภาวะ “สับสนทางเพศ” เกิดขึ้นเนื่องจากผู้ขอคำปรึกษาไม่สามารถจัดวางตำแหน่งแห่งที่ของตนได้ตาม “กล่อง” หมวดหมู่ทางเพศชุดใดชุดหนึ่งอย่างชัดเจน ด้านของผู้ให้คำปรึกษาแนะนำให้ “คิดบวกไว้ก่อน” ซึ่งสื่อความหมายขี้งงเป็นนัย (implicature) ว่า พฤติกรรมรักเพศเดียวกันตามมุมมองของผู้ให้คำปรึกษาอยู่ในขอบข่ายเชิงลบ รวมทั้งผู้ให้คำปรึกษายังจัดวางหมวดหมู่บุคคลตามรูปแบบของพฤติกรรมทางเพศเท่านั้น ดังสื่อความหมายในชั้นที่สองได้จากข้อความที่ปรากฏหลังตัวนำอนุภาค “ว่า” (อยากมีอะไรกันกับเพศไหน แค่นั้นครับ) หลักฐานทางภาษาเหล่านี้ร่วมกันเปิดเผยว่า การสื่อสารถึงประเด็นภาวะ “สับสนทางเพศ” ของ ผู้ร่วมสนทนามักปรากฏร่องรอยชุดความคิดเบื้องหลังบางประการซึ่ง Fairclough (2010) นักภาษาศาสตร์เชิงวิพากษ์เรียกว่า อุดมการณ์ (ideology) Fairclough ยืนยันว่า อุดมการณ์สามารถครอบงำให้ผู้คนเชื่อ และปฏิบัติตาม (hegemony) ได้โดยผ่านวาทกรรม⁶ (discourse) การเข้าไปวิพากษ์เหตุการณ์ทางสังคมที่ถูกอธิบายผ่านวาทกรรมจึงจะช่วยเปิดเผยให้เห็นสิ่งที่อยู่เบื้องหลัง และสามารถเข้าไปปลดปล่อย (emancipatory) บุคคลที่เกี่ยวข้องให้รู้เท่าทันได้ การวิเคราะห์ภาษาตามแนวทางนี้เรียกว่าวาทกรรมวิเคราะห์เชิงวิพากษ์ (Critical Discourse Analysis) (CDA) ซึ่งผู้วิจัยได้เลือกใช้เป็นระเบียบวิธีวิจัยหลักสำหรับ การวิเคราะห์ข้อมูลในบทความวิจัยนี้

ภาพรวมงานวิจัยด้านวาทกรรมวิเคราะห์เชิงวิพากษ์ของไทยในมิติเรื่องเพศช่วงระยะเวลา 10 ปีที่ผ่านมา ผู้วิจัยพบประเด็นการศึกษาอยู่ 2 กลุ่ม⁷ งานวิจัยกลุ่มแรกมุ่งวิพากษ์วาทกรรมสื่อกระแสหลักที่ตอกย้ำ ความไม่เท่าเทียมทางเพศโดยเฉพาะผู้หญิงถูกลดทอนคุณค่า และดำรงอยู่อย่างไร้อำนาจนำภายใต้สังคมชายเป็นใหญ่ ขณะที่กลุ่มบุคคลรักเพศเดียวกันกลับถูกผลิตซ้ำในฐานะเพศวิเศษของสังคมภายใต้อุดมการณ์รักต่างเพศ สื่อกระแสรองจึงพยายามส่ง “เสียง” เพื่อโต้กลับพร้อมยื่นข้อเสนอให้สังคมยอมรับกลุ่มบุคคลรักเพศเดียวกันอย่างเท่าเทียม ส่วนงานวิจัยกลุ่มที่สองมุ่งวิพากษ์วาทกรรมสื่อโฆษณาที่พยายามประกอบสร้างความหมายให้เพศสถานะและเพศวิถีเพื่อเอื้อประโยชน์ในเชิงธุรกิจ ประเด็นสำคัญที่ปรากฏในงานวิจัยกลุ่มที่สองคลี่คลายให้เห็นว่า อุดมการณ์บริโภคนิยมมุ่งใช้ประโยชน์จากการประกอบสร้างความเป็นชายและ ความเป็นหญิงเพื่อเสนอขายสินค้าและบริการ อีกทั้งยังทำให้เกิดการแบ่งแยกชนชั้นทางสังคม โดยประเมินค่าจากสินค้าและบริการที่ปัจเจกบุคคลเข้าถึง

จากการทบทวนงานวิจัยที่ผ่านมา ไม่ปรากฏงานวิจัยใดที่กล่าวถึงประเด็นเรื่องภาวะ “สับสนทางเพศ” ขณะเดียวกันบุคคลกลุ่มหนึ่งในสังคมไทยได้พิจารณาให้ภาวะ “สับสนทางเพศ” เป็นปัญหาสำคัญต่อการใช้ชีวิต ประกอบกับข้อความสื่อสารถึงประเด็นดังกล่าวยังบ่งชี้ว่าสำคัญเชิงอุดมการณ์ ฉะนั้นวัตถุประสงค์หลักของบทความวิจัยนี้ คือการเข้าไปเปิดเผยอุดมการณ์ และวิเคราะห์กลวิธีทางภาษาที่ใช้สื่ออุดมการณ์ในวาทกรรมการศึกษาเรื่องภาวะ “สับสนทางเพศ” ผู้วิจัยเลือกเก็บตัวบทวาทกรรมจากกระดานสนทนาที่ปรากฏหัวเรื่อง “สับสนทางเพศ” ในเว็บไซต์พันทิป ข้อมูลที่เลือกเก็บอยู่ในช่วงวันที่ 1 มกราคม 2560 จนถึงวันที่ 31 ธันวาคม 2562 ประกอบด้วยข้อความของผู้ขอคำปรึกษาจำนวน 88 ข้อความ และข้อความของผู้ให้คำปรึกษาจำนวน 236 ข้อความ หมายเหตุสำคัญครั้งนี้คือการเข้าไปวิพากษ์มุมมองเรื่องเพศ โดยมุ่งหวังให้กลุ่มบุคคลที่เกี่ยวข้องรู้เท่าทัน พร้อมเป็นแรงสะท้อนระลอกหนึ่งที่ช่วยขยับองค์ความรู้เรื่องเพศในสังคมไทยให้กว้างขึ้นต่อไป

⁶ กระบวนการสร้างความหมายให้สรรพสิ่งในสังคม (meaning-making) ออกมาเป็นตัวบท (text) ภาษาจึงถูกสวมทับด้วยอุดมการณ์และถือเป็นรูปทางวัตถุของอุดมการณ์ วาทกรรมเป็นวิถีปฏิบัติหนึ่งทางสังคมซึ่งสัมพันธ์กับกระบวนการแสดงความหมายของโครงสร้างและเหตุการณ์ต่าง ๆ ในสังคม (Fairclough, 2010, p. 95-96, 129, 173)

⁷ ดูข้อมูลเพิ่มเติมที่งานวิจัยของ Pakdeepasuk (2010), Kliniswan (2013), Phanichtrakul (2013), Chairerk (2015) Wattanachaisrikul & Lerlerttittitham (2017), and Kavilanan (2018) รวมถึงงานวิจัยวาทกรรมวิเคราะห์เชิงวิพากษ์ในมิติทางเพศเรื่องอื่นๆ

แนวคิดที่เกี่ยวข้อง

แนวคิดวาทกรรมวิเคราะห์เชิงวิพากษ์ (Critical Discourse Analysis)

Fairclough (2010, p. 8-11, 92-96, 132-133, 173) นักภาษาศาสตร์เชิงวิพากษ์อธิบายว่า วาทกรรมวิเคราะห์เชิงวิพากษ์เป็นแนวทางวิเคราะห์ภาษาเพื่อสืบค้นอุดมการณ์เบื้องหลังซึ่งเป็นตัวกำหนดความสัมพันธ์เชิงอำนาจ (power relation) และความไม่เป็นธรรมในสังคม ภาษาจะถูกใช้เป็นเครื่องมือสื่อความหมายในฐานะวาทกรรมชุดหนึ่งซึ่งมีประกอบ 3 ส่วน ได้แก่ วิถีปฏิบัติทางสังคม-วัฒนธรรม (sociocultural practice) วิถีปฏิบัติทางวาทกรรม (discourse practice) และตัวบท (text) องค์ประกอบเหล่านี้จะร่วมกันประกอบสร้างความสัมพันธ์ทางสังคม (social relations) อัตลักษณ์ (social identities) และระบบความรู้ความเชื่อ (system of knowledge and belief) ให้ดำรงอยู่ในสังคมยุคใดยุคหนึ่ง Fairclough นำเสนอให้เห็นความสัมพันธ์แบบวิภาษ (dialectical relationship) ระหว่างวาทกรรมและสังคม กล่าวคือสังคม-ประวัติศาสตร์จะก่อรูปวาทกรรมเพื่อกำหนดวิถีปฏิบัติให้คนในสังคมปฏิบัติตาม ขณะเดียวกันวาทกรรมก็ดำรงอยู่ในฐานะองค์ประกอบหนึ่งของโครงสร้างทางสังคม อีกทั้งวาทกรรมยังนำเสนอให้เห็น “ภาพร่าง” ของโครงสร้างทางสังคม-วัฒนธรรม ณ ช่วงเวลานั้น ด้วยเหตุนี้แนวคิดวาทกรรมวิเคราะห์เชิงวิพากษ์จึงมีลักษณะเป็นสหวิทยาการ (interdisciplinary) โดยเชื่อมประสานระหว่างสังคมศาสตร์และภาษาศาสตร์เข้ามามีส่วนร่วมกัน

ภาษาและอุดมการณ์ในวาทกรรมการปรึกษาเรื่องภาวะ “สับสนทางเพศ” ในชุมชนเสมือนจริง

1. อุดมการณ์เพศตามธรรมชาติ

อุดมการณ์เพศตามธรรมชาติเป็นชุดความคิดที่สถาปนาเส้นแบ่งคู่ตรงข้ามในมิติเพศสถานะและเพศวิถีออกเป็น 2 ขั้ว (ปกติ-ผิดปกติ) การดำรงเพศสถานะและเพศวิถีที่ “ปกติ” ตามข้อกำหนดของอุดมการณ์นี้จะถูกกำกับให้สอดคล้องกับเพศสรีระในระบบ “ธรรมชาติ” (ชาย-หญิง) ผู้มีเพศสรีระชายต้องรับบทบาท ความเป็นชายตามนิยามของสังคม-วัฒนธรรมกระแสหลัก และปรารถนาทางเพศต่อผู้หญิง ขณะที่ผู้มีเพศสรีระหญิงก็ถูกคาดหวังให้แสดงความเป็นหญิง และปรารถนาทางเพศต่อผู้ชาย ความสัมพันธ์เหล่านี้ดำรงอยู่ในลักษณะคู่ตรงข้าม (binary oppositions) ในทางกลับกัน การดำรงเพศสถานะและเพศวิถีที่ “ต่าง” ไปจากบรรทัดฐานของอุดมการณ์เพศตามธรรมชาติจะถูกผลักไสให้กลายเป็น “ความเบี่ยงเบน” พร้อมถูกจัดวางให้อยู่ในภาวะ “สับสนทางเพศ” เนื่องจากวิถีปฏิบัติดังกล่าวดำรงอยู่ “นอก” บรรทัดฐานของระบบเพศ “ธรรมชาติ” Kang, Lessard, Heston, and Nordmaken (2017, p. 36-39) ยืนยันว่า อุดมการณ์เพศตามธรรมชาติเป็นชุดความคิดที่ยึดมั่นในระบบเพศทางชีววิทยา คู่ความสัมพันธ์นี้มีหน้าที่ผลิตสร้างเผ่าพันธุ์มนุษย์ตามกระบวนการธรรมชาติ ที่ท้ายที่สุดเพศในเชิงชีววิทยาได้เข้ามากำหนดความเป็นชาย-ความเป็นหญิงและความเป็นพ่อ-ความเป็นแม่ในฐานะสัญชาตญาณธรรมชาติ (natural instincts)

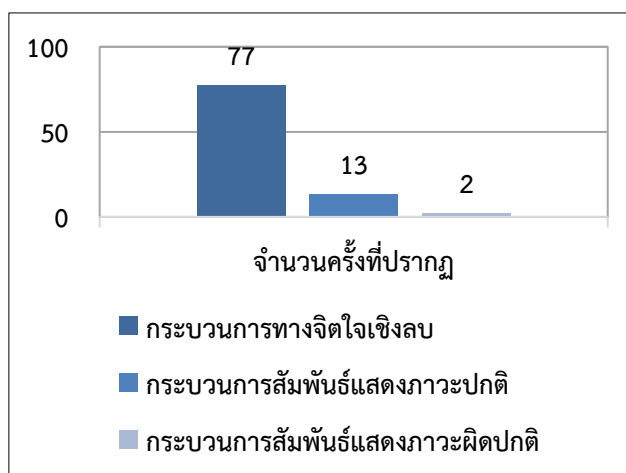
ผู้ขอคำปรึกษาที่ยึดถืออุดมการณ์นี้สร้างคำอธิบายว่า ภาวะ “สับสนทางเพศ” หมายถึงภาวะ “เบี่ยงเบนทางเพศ” เป็นภาวะ “ผิดปกติ” ทางจิตใจรูปแบบหนึ่งซึ่งต้องเข้ารับการรักษามากกว่ากระบวนการของวิทยาศาสตร์ทางการแพทย์ ผู้ขอคำปรึกษากลุ่มนี้ได้ตั้งคำถามต่อการดำรงเพศสถานะและเพศวิถีของตน โดยมุ่งชี้ให้เห็นนัยเชิงลบของพฤติกรรม “เบี่ยงเบนทางเพศ” ขณะเดียวกันกลุ่มผู้ให้คำปรึกษาที่ยึดถืออุดมการณ์เพศตามธรรมชาติยังมุ่งพิจารณาให้ผู้ขอคำปรึกษาอยู่ในภาวะ “สับสนทางเพศ” จริงเนื่องจากผู้ขอคำปรึกษาดำรงเพศสถานะและเพศวิถี “นอก” ระบบธรรมชาติ ผู้ให้คำปรึกษากลุ่มนี้จึงพยายามแนะนำให้ผู้ขอคำปรึกษาเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมทางเพศที่ “เบี่ยงเบน” พร้อมแนะนำให้ผู้ขอคำปรึกษาเข้ารับการรักษามากกว่ากระบวนการทางการแพทย์เพื่อเยียวยาภาวะ “เบี่ยงเบนทางเพศ” หลักฐานทางภาษาเผยว่า อุดมการณ์เพศ

ตามธรรมชาติสื่อสารผ่านกลวิธีทางภาษา 4 กลวิธี ได้แก่ (1) การใช้ชนิดกระบวนการ (2) การใช้อุปลักษณ์ (3) การสื่อลบท และ (4) การสื่อความหมายซึ่งกันเป็นนัย ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1.1 การใช้ชนิดกระบวนการ (transitivity)

การใช้ชนิดกระบวนการเอื้อให้เห็นวิธีการคัดเลือกความหมายด้านภาพเสนอที่ผู้ผลิตตัวบทพยายามสื่อถึงการกระทำ พฤติกรรม ความรู้สึกนึกคิด การสื่อสาร สภาพ และเหตุการณ์ โดยมีผู้กระทำ ผู้รับการกระทำ ผู้ทรงสภาพ และปัจจัยแวดล้อมเป็นเครือข่ายความสัมพันธ์ Fairclough (2003, p. 141-155) อธิบายว่า ความหมายด้านการแสดงภาพเสนอของวาทกรรมมีลักษณะเช่นเดียวกับองค์ประกอบด้านสารัตถะ (ideational metafunction) ที่ Halliday⁸ (1973) ได้เสนอไว้ ทั้งนี้ชนิดกระบวนการจะแสดงเนื้อหาสาระตามที่ผู้ผลิตตัวบทเลือกนำเสนอ โดยมีศูนย์กลางความหมายตามกระบวนการหรือกริยา 6 ประเภท ได้แก่ (1) กระบวนการทางวัตถุ (material process) (2) กระบวนการสื่อสาร (verbal process) (3) กระบวนการทางจิตใจ (mental process) (4) กระบวนการพฤติกรรม (behavioral) (5) กระบวนการสัมพันธ์ (relational) และ (6) กระบวนการเหตุการณ์ (existential) จากนั้นชนิดกระบวนการจะกำหนดบทบาทผู้ร่วมการณ (participants) และปัจจัยแวดล้อม (circumstances) ที่เกี่ยวข้องต่อไป

ผลการวิเคราะห์พบการใช้ชนิดกระบวนการที่บ่งชี้ความสำคัญเชิงอุดมการณ์เพศตามธรรมชาติ 3 ประเด็น ได้แก่ (1) การใช้กระบวนการทางจิตใจเชิงลบรวมกับการแสดงเพศสถานะและเพศวิถีที่ไม่สอดคล้องกับเพศสรีระในฐานะสิ่งทำให้เกิดความรู้สึก (phenomenon) ปรากฏจำนวน 77 ครั้ง ได้แก่ สับสน กลัว ไม่ชอบ ตกใจ หดหู่ รู้สึกแย่ และเครียด (2) การใช้กระบวนการสัมพันธ์แสดงภาวะ “ปกติ” ร่วมกับการดำรงเพศสถานะและเพศวิถีที่สอดคล้องกับเพศสรีระในฐานะสาเหตุ (cause) ปรากฏจำนวน 13 ครั้ง และ (3) การใช้กระบวนการสัมพันธ์ “ผิดปกติ” ร่วมกับการดำรงเพศสถานะและเพศวิถีที่ไม่สอดคล้องกับเพศสรีระ ปรากฏจำนวน 2 ครั้ง กลวิธีนี้ปรากฏเฉพาะฝั่งข้อความของผู้ขอคำปรึกษาเท่านั้น

แผนภูมิที่ 1 แผนภูมิแสดงจำนวนการปรากฏของชนิดกระบวนการ

⁸ องค์ประกอบด้านสารัตถะเป็นส่วนหนึ่งของระบบภาษาตามแนวคิดไวยากรณ์ระบบและหน้าที่ ทำหน้าที่แสดงเนื้อหาสาระของถ้อยคำเพื่อสื่อความให้ผู้รับสารเข้าใจว่า ในแต่ละเหตุการณ์มีใคร ทำอะไร ที่ไหน อย่างไร มีสิ่งใดเกิดขึ้น หรือสิ่ง ๆ หนึ่งมีสภาพอย่างไร เนื้อหาสาระของถ้อยคำจึงเป็นส่วนที่ผู้ส่งสารคัดเลือกเพื่อสื่อความหมายตามทิศทางที่ตนต้องการ (Halliday, 1973, p. 37-42, 142)

ตัวอย่างที่ 1

สวัสดีค่ะ เราเป็นผู้หญิงปกติที่ชอบผู้ชาย [...] แต่บางทีก็มีความรู้สึกอยากอยากหล่อ
อยากเทแบบเขาจัง [...] แต่เวลาที่เรานึกถึงเหตุการณ์ในอดีต เราจะนึกว่า เราเป็น
ผู้ชายตลอดเลยคะ [...] คือเราเป็นอะไรกันแน่หรอคะ เป็นผู้หญิงปกติหรือว่า...

(สมาชิกหมายเลข 3418717 วันที่ 15 กรกฎาคม 2562 เวลา 20:16 น.)

ตัวอย่างที่ 2

[...] ปกติชอบผู้หญิง แต่พักหลังๆ พอเห็นผู้ชายก็จะเริ่มมีความรู้สึกแปลกๆ [...] คิด
แต่เรื่องเป็นเกย์ตลอด [...] รู้สึกแย่มากตลอดเวลาที่คิดแบบนี้ [...] พอหายจากอาการที่
คิดมากเรื่องเป็นเกย์ มาสองหญิง ก็ความรู้สึกดีมากเลย แต่พอกลับไปคิดอีกนี่หดหู่
หนักเลยครับ [...]

(สมาชิกหมายเลข 3788936 วันที่ 3 เมษายน 2560 เวลา 19:48 น.)

ในตัวอย่างที่ 1 ผู้ขอคำปรึกษาใช้กระบวนการสัมพันธ์ “เป็น” เพื่อบ่งบอกผู้ร่วมการสนทนาที่ถูกนิยาม (token) “เรา” ให้มีนิยาม (identifier) แบบ “ผู้หญิงปกติ” เพราะดำรงอยู่ภายใต้ความสัมพันธ์แบบรักต่างเพศ (cause) (ชอบผู้ชาย) ทั้งนี้ภาวะ “สับสนทางเพศ” ของผู้ขอคำปรึกษาเกิดจากกระบวนการทางจิตใจ-กระบวนการสัมพันธ์ “อยากหล่อ” “อยากเท” และกระบวนการทางจิตใจ-กระบวนการสัมพันธ์ “นึกว่าเป็นผู้ชาย” ตามมุมมองของผู้ขอคำปรึกษาชนิดกระบวนการที่ปรากฏจัดอยู่ในหมวดหมู่ของ “ความเป็นชาย” ด้วยเหตุนี้ผู้ขอคำปรึกษาจึงตั้งคำถามว่า ตนยังคงเป็นผู้หญิง “ปกติ” อยู่หรือไม่ การตั้งคำถามของผู้ขอคำปรึกษาได้แสดงให้เห็นว่า ภาวะ “สับสนทางเพศ” มีสาเหตุมาจากการดำรงเพศสถานะและเพศวิถีที่ไม่สอดคล้องกับเพศสรีระ หากผู้มีเพศสรีระหญิงพยายามแสดงพฤติกรรมในขอบเขตของความเป็นชาย จะถูกบ่งชี้ถึง “ความผิดปกติ” ขณะเดียวกันในตัวอย่างที่ 2 ผู้ขอคำปรึกษาใช้กระบวนการทางจิตใจเชิงลบ “รู้สึกแย่” “หดหู่” ร่วมกับสิ่งที่ทำให้เกิดความรู้สึก ได้แก่ “คิดแต่เรื่องเป็นเกย์” “คิดมากเรื่องเป็นเกย์” แสดงให้เห็นว่าวิถีปฏิบัติทางเพศที่ “ปกติ” ตามมุมมองของผู้ขอคำปรึกษาหมายถึงการดำรงเพศสถานะและเพศวิถีภายใต้ระบบรักต่างเพศที่สอดคล้องกับเพศสรีระเท่านั้น

1.2 การใช้อุปมาอุปไมย (metaphor)

อุปมาอุปไมยเป็นแนวคิดสำคัญในแขนงอรรถศาสตร์ปริชาน Wongthai (2019, p. 108-118) อธิบายว่า อุปมาอุปไมยเป็นปรากฏทางภาษาที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวันของมนุษย์ ลักษณะการใช้ภาษาแบบ อุปมาอุปไมยจะแสดงให้เห็นถึงระบบโน้ตทัศน์ของผู้ใช้ภาษาในแต่ละสังคม-วัฒนธรรม ทั้งนี้ Fairclough (2003, p. 130-132) เสนอว่า กระบวนการอุปมาอุปไมยไม่ได้เกิดขึ้นอย่างเอกเทศ แต่อุปมาอุปไมยยังนำมาใช้ถ่ายทอดความคิดของผู้ผลิตตัวบทในฐานะผู้ส่งสารไปยังผู้รับสาร ความคิดที่ผ่านกระบวนการอุปมาอุปไมยจะช่วยชักนำให้ผู้รับสารมองโลกตามการเชื่อมโยงมโนทัศน์ของผู้ส่งสาร

หลักฐานทางภาษาบ่งชี้ว่า การสื่อสารถึงเรื่องภาวะ “สับสนทางเพศ” ปรากฏกระบวนการ อุปมาอุปไมยจำนวน 1 มโนทัศน์ คือมโนอุปมาอุปไมย [ภาวะสับสนทางเพศคือโรค] ผู้ร่วมสื่อสารพยายามอธิบายเรื่องภาวะ “สับสนทางเพศ” โดยใช้รูปภาษาในหมวดหมู่ของโรคภัยไข้เจ็บซึ่งเป็นภาวะ “ผิดปกติ” ของร่างกาย ผู้ขอคำปรึกษาและผู้ให้คำปรึกษาร่วมกันสร้างแนวความคิดว่า ภาวะสับสนทางเพศคืออาการของโรคชนิดหนึ่งที่มีลักษณะ “เปื้อนเบ็น” ไปจากภาวะ “ปกติ” ของการดำรงเพศสถานะและเพศวิถีที่สอดคล้องกับเพศสรีระ บุคคลที่

ปรากฏอาการสับสนทางเพศจำเป็นต้องหาวิธีการรักษา หรือพยายามเข้าไปแก้ไขเพื่อให้กลับมาดำรงพฤติกรรมทางเพศภายใต้ระบบชาย-หญิงอีกครั้ง การเชื่อมโยงมโนทัศน์ที่เกิดขึ้นจึงสอดคล้องกับอุดมการณ์เพศตามธรรมชาติที่ผู้ร่วมสื่อสารในฐานะหน่วยหนึ่งของสังคมยึดถืออยู่ในระบบปริชาน (จะรู้ตัวหรือไม่ก็ตาม)

มโนอุปลักษณ์ [ภาวะสับสนทางเพศคือโรค]

วงมโนทัศน์ต้นทาง: โรค (Source Domain)		วงมโนทัศน์ปลายทาง: ภาวะสับสนทางเพศ (Target Domain)
อาการของโรค	————>	รักเพศเดียวกันหรือรักทั้งสองเพศ
อาการกำเริบ	————>	กลับมารักเพศเดียวกันหรือรักทั้งสองเพศอีกครั้ง
โรคกลายพันธุ์	————>	มีเพศวิถี “เบี่ยงเบน” ไปจากรักต่างเพศ
ผู้ป่วย	————>	ผู้ขอคำปรึกษา
การรักษา	————>	ปรับเปลี่ยนเพศสถานะและเพศวิถีที่ “เบี่ยงเบน”
ผลการรักษา	————>	กลับมาแสดงเพศวิถีแบบรักต่างเพศ

มโนอุปลักษณ์แสดงการถ่ายโยงคุณสมบัติจากวงมโนทัศน์ต้นทางคือ [โรค] เข้าสู่มโนทัศน์ปลายทางคือ [ภาวะสับสนทางเพศ] ผู้ร่วมสื่อสารเปรียบ “ภาวะสับสนทางเพศ” ให้เหมือนโรคที่ต้องรักษา กลวิธีนี้อธิบายว่า โดยธรรมชาติแล้วการดำรงเพศสถานะและเพศวิถีจะต้องสอดคล้องกับเพศสรีระภายใต้ระบบรักต่างเพศ ขณะเดียวกันการแสดงออกหรือพฤติกรรมทางเพศที่ “เบี่ยงเบน” จะถูกจัดให้เป็น “ความผิดปกติ” ที่เกิดขึ้นภายในร่างกายของมนุษย์ ทั้งนี้อาการสับสนทางเพศสามารถเกิดซ้ำ และยังสามารถกลายพันธุ์ได้ เช่นเดียวกับโรค ผู้ขอคำปรึกษาจึงต้องการคำแนะนำจากผู้ให้คำปรึกษาเพื่อหาหนทางให้ตนกลับมาแสดงออกและดำรงพฤติกรรมภายใต้ระบบรักต่างเพศแบบเดิมอีกครั้ง ขณะที่ฝ่ายของผู้ให้คำปรึกษาเลือกแนะนำให้ผู้ขอคำปรึกษาเข้ารับการรักษาตามกระบวนการทางการแพทย์เพื่อให้กลับมาดำรงพฤติกรรมทางเพศที่สอดคล้องกับเพศสรีระอีกครั้ง กระบวนการเชื่อมโยงมโนทัศน์นี้สร้างขึ้นผ่านการใช้คำศัพท์และวลีในแวดวงความหมายที่เกี่ยวข้องกับโรคภัยไข้เจ็บ ได้แก่ หามือ อาการเป็นๆ หายๆ อาการรุนแรง หายจากอาการ วิธีแก้ กลายพันธุ์ อาการกลับมา อาการลดลง และ อาการหายไป ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ตัวอย่างที่ 3

สับสนทางเพศ มีวิธีแก้ไขไหม [...] เวลาเห็นผู้หญิง น่ารักๆ ก็จะมีรู้สึกวูบวาบ และจะแอบมองเธอคนนั้น ยิ่งเวลาผ่านไปอาการมันยิ่งหนักขึ้นเรื่อยๆ [...] เราพยายามบอกตัวเองว่า เราชอบผู้ชาย เราชอบผู้ชาย [...] นี่เราเป็นอะไรไป เรากำลังจะกลายพันธุ์หรือเปล่า [...] เราเครียดมากจนเก็บไปฝันว่า เพื่อนๆ และคนรอบตัวรังเกียจเรา เราเป็นตัวประหลาดผิดเพศ [...]

(สมาชิกหมายเลข 3663665 วันที่ 13 กุมภาพันธ์ 2560 เวลา 18:36 น.)

ตัวอย่างที่ 4

หามือครับ

(สมาชิกหมายเลข 4574949 วันที่ 14 เมษายน 2562 เวลา 16:48 น.)

ตัวอย่างที่ 5

[...] เรากลัวว่า เราจะเป็นเลสเบี้ยนเต็มตัว เราสับสนมากๆ ค่ะ ยิ่งเราคิดมาก [...] มันทำให้อาการต่างๆ ที่เราพยายามให้มันหายไปเริ่มกลับมาค่ะ [...] เราควรทำอย่างไรให้อาการสับสนลดลง หรือหายไปคะ

(สมาชิกหมายเลข 4782141 วันที่ 9 เมษายน 2562 เวลา 12:28 น.)

1.3 การสื่อมูลบท (presupposition)

Fairclough (2003, p. 17, 58) นำเอาแนวคิดมูลบทในทางวาทปฏิบัติศาสตร์เข้ามาเป็นส่วนหนึ่งของการวิเคราะห์ “สหบท”⁹ มูลบท หมายถึง สภาวะเกิดก่อนรูปภาษา อยู่ในรูปแบบเหตุการณ์ ชุดความคิด ความเชื่อ หรือความรู้เบื้องหลังที่มีมาก่อน มูลบทจึงเป็นข้อสันนิษฐาน (assumption) ที่เอื้อให้ผู้ร่วมสื่อสารเชื่อมโยงถึงข้อมูลเก่าโดยผ่านตัวบทวาทกรรมในปัจจุบัน Fairclough ยืนยันว่า ชุดความคิดหรือความรู้เบื้องหลังที่มีอยู่ก่อนมักยึดโยงกับฐานคิดของอุดมการณ์ชุดใดชุดหนึ่งอยู่เสมอ

หลักฐานทางภาษาเกี่ยวโยงถึงมูลบทด้านบรรทัดฐานทางเพศภายใต้ระบบเพศชาย-หญิง มูลบทในประเด็นนี้สืบค้นให้เห็นว่า สถาบันครอบครัวแห่งหนึ่งในสังคมไทยกำกับวิถีปฏิบัติให้สมาชิกปฏิบัติตามด้วยการสร้าง “ระเบียบทางเพศ” ที่ยึดโยงอยู่กับเพศสรีระ ฉะนั้นการดำรงเพศสถานะและเพศวิถีที่ไม่ใช่ “ชาย” ไม่ใช่ “หญิง” จึงกลายเป็นข้อห้ามที่ถูกผูกมัดอยู่กับความเบี่ยงเบน

ตัวอย่างที่ 6

[...] เราคิดว่า ที่เรากำลังเป็นอยู่คือไบเซ็กชวล แต่ [...] ทุกคนเอาแต่พูดไบเซ็กชวล มันก็แค่พวกสับสนเพศของตัวเองอะ [...] พ่อเราไม่ได้กีดกันทางเพศที่ 2 3 นะคะ แต่เขาไม่อยากให้คนในครอบครัวเป็นมากกว่า [...] เราเคยคุยกับพ่อว่า เราอยากเป็นทอม เราชอบผู้หญิง พ่อเราเจิบไปพักหนึ่ง แล้วก็พูดว่า เกิดมาเป็นอย่างไร ก็เป็นอย่างนั้นแหละ [...] พ่อเราเขาไม่ชอบ เขายัดเยียดให้ใส่กระโปรง ทั้งพ่อ ย่า ป้า เอาแต่ว่าเรา [...] เราอึดอัดมากๆ [...]

(สมาชิกหมายเลข 4782141 วันที่ 9 เมษายน 2562 เวลา 12:28 น.)

ในตัวอย่างที่ 6 เกี่ยวโยงให้เห็นมูลบทด้านบรรทัดฐานทางเพศภายใต้ระบบเพศชาย-หญิงของสถาบันครอบครัวหนึ่งในสังคมไทย แม้ว่าพ่อของผู้ขอคำปรึกษาจะไม่ได้กีดกักรุ่นบุคคลเพศหลากหลาย แต่กลับไม่ประสงค์ให้สมาชิกภายในครอบครัว “เบี่ยงเบน” ไปจากภาวะของความเป็น “ชายจริง” “หญิงแท้” โดยเฉพาะคำกล่าวของพ่อที่ว่า “เกิดมาเป็นอย่างไรก็เป็นอย่างนั้นแหละ” ยิ่งย้ำให้เห็นข้อกำหนดของการดำรงเพศสถานะและเพศวิถีที่ต้องยึดโยงอยู่กับเพศสรีระ อีกทั้งยังเป็นชุดความคิดที่พ่อของผู้ขอคำปรึกษายึดเป็นแบบแผนสำหรับสมาชิกในครอบครัว อนึ่งข้อความในตอนต้นยังแนะให้เห็นว่า ปัจจุบันบุคคลกลุ่มหนึ่งในสังคมไทยพยายามตีตราบุคคลรักทั้งสองเพศให้อยู่ในกลุ่ม “สับสนทางเพศ” เพราะมองว่าบุคคลกลุ่มนี้ไม่สามารถระบุหมวดหมู่ความปรารถนาทางเพศของตนได้อย่างชัดเจน

⁹ การใช้สหบท (intertextuality) หมายถึงการรวมกันของตัวบทในลักษณะที่ตัวบทหนึ่งมีตัวบทอื่น ๆ ปรากฏอยู่ภายใน หรือ การเคลื่อนย้ายตัวบทหนึ่งไปยังอีกตัวบทหนึ่งซึ่งเป็นบริบทใหม่ (recontextualized) และเอื้อให้เกิดการสื่อความหมายใหม่ หากตัวบทเดิมแฝงไว้ด้วยอุดมการณ์ บริบทใหม่ที่ตัวบทนั้นไปปรากฏก็จะเชื่อมโยงเข้ากับอุดมการณ์เหล่านั้นด้วย (มูลบทและ ความหมายซึ่งบังเป็นนัยยังถือเป็นรูปแบบหนึ่งของสหบท) (Fairclough, 2003, p. 39-51)

1.4 การสื่อความหมายซึ่งบ่งเป็นนัย (implicature)

ความหมายซึ่งบ่งเป็นนัยคือความหมายที่ผู้รับสารต้องตีความเพิ่มเติมจากถ้อยคำของ ผู้พูด (speaker) (Grice, 1989 as cited in Mey, 2009, p. 365) Fairclough (2003, p. 55-60) พิจารณาให้ความหมายซึ่งบ่งเป็นนัยเป็นความหมายเชิงอุดมการณ์ที่สมาชิกภายในกลุ่มสังคมรับรู้และแบ่งปันร่วมกัน

หลักฐานทางภาษาเอื้อให้ผู้รับสารซึมซับ **ความหมายซึ่งบ่งเป็นนัยถึงกาหนดหมวดหมู่ทางเพศตามเพศสรีระ** ความหมายซึ่งบ่งเป็นนัยชุดนี้คลี่คลายให้เข้าใจว่า ผู้ให้คำปรึกษาตั้งวางหมวดหมู่ทางเพศที่ “ปกติ” ตามระบบเพศชาย-หญิง ในกรณีที่ปัจเจกบุคคลแสดงออกหรือดำรงพฤติกรรมทางเพศที่ไม่สอดคล้องกับเพศสรีระ ปัจเจกบุคคลกลุ่มดังกล่าวย่อมถูกวินิจฉัยให้เป็นผู้มี “ความผิดปกติ” ทางจิตใจ เนื่องจากการแสดงออกและพฤติกรรมทางเพศ “เบี่ยงเบน” จากหมวดหมู่เพศชาย-หญิง

ตัวอย่างที่ 7

น้องก้มลงไปถลอกกระโปรงหรือถอดออกเลยก็ได้ (ถ้าใส่กางเกงก็ถอดกางเกงออก)

จากนั้นตามด้วยถอดกางเกงใน แล้วมองดูตรงนั้นของน้องครับว่า มีกะเจี๊ยบโผล่มา

ไหม ถ้าไม่มีแล้วทางเดินตรงนั้นยังแยกออกเป็น 2 ทาง น้องเป็นผู้หญิงครับ ไปละ

(Ponding วันที่ 2 มีนาคม 2560 เวลา 11:04 น.)

ในตัวอย่างที่ 7 ผู้ให้คำปรึกษาใช้วัจนกรรมสั่ง โดยให้ผู้ขอคำปรึกษาตรวจสอบเพศสรีระของตนเองว่า เพศสรีระเป็นชาย (มีกะเจี๊ยบ) หรือเพศสรีระเป็นหญิง (ทางเดินตรงนั้นยังแยกออกเป็น 2 ทาง) เพื่อกำหนดต่อไปว่า ผู้ขอคำปรึกษานั้นดำรงอยู่ในหมวดหมู่ทางเพศแบบ “ผู้ชาย” หรือ “ผู้หญิง” ข้อความที่ปรากฏเอื้อให้ตีความหมายในขั้นที่สองได้ว่า ผู้ให้คำปรึกษากำหนดหมวดหมู่ทางเพศตามเพศสรีระ ดังนั้น การจัดหมวดหมู่ทางเพศตามบรรทัดฐานของผู้ให้คำปรึกษาจึงปรากฏเพียงหมวดหมู่ของความ เป็น “ผู้ชาย” และความเป็น “ผู้หญิง” ภายใต้ความสัมพันธ์แบบรักต่างเพศเท่านั้น ส่วนพฤติกรรมทางเพศรูปแบบอื่นจะถูกเบียดขับให้อยู่ในหมวดหมู่ของกลุ่มเพศชายขอบ อีกทั้งยังถูกยึดโยงอยู่กับภาวะ “ผิดปกติ” ทางร่างกายจิตใจ

2. อุดมการณ์สาระัตถะทางเพศ

อุดมการณ์สาระัตถะทางเพศเป็นชุดความคิดที่พยายามก่อรูปตัวตนทางเพศของปัจเจกบุคคลให้มี ลักษณะ “แก่นแท้” โดยทำให้เรื่องเพศกลายเป็นนิยามที่นำเสนอภาพร่างแห่งตัวตน หมายความว่า อุดมการณ์นี้ช่วยสร้างอัตลักษณ์ทางเพศที่หลากหลายให้ปรากฏขึ้นในสังคมไทย ทั้งยังพยายามส่ง “เสียง” ให้ อัตลักษณ์ทางเพศ “นอก” หมวดหมู่ชาย-หญิงได้มีพื้นที่ทางสังคมอย่างเท่าเทียม แต่อีกมิติหนึ่งอุดมการณ์สาระัตถะทางเพศกลับเข้าไปสร้างความจริงที่แน่นอนให้เพศสถานะและเพศวิถีอย่างตายตัว โดยอธิบายอย่างเหมารวมว่า ปัจเจกบุคคลผู้ สวมทับนิยามแบบ “ผู้ชาย” “ผู้หญิง” “เกย์” “ทอม” “ไบเซ็กชวล” ฯลฯ จะปรากฏวิถีปฏิบัติทางเพศไปในทิศทางเดียวกันกับสมาชิกภายในกลุ่ม หากนิยามของ “ผู้ชาย” ในสังคมกระแสหลักคือบุคคลผู้มีเพศสรีระชาย แสดงออกถึงความเป็นชายที่สุ่ม “มาดแมน” และดำรงพฤติกรรมแบบรักต่างเพศ นิยามเหล่านี้จะถูกนำมาใช้จัดวางกลุ่มปัจเจกบุคคลอย่างเหมารวมว่า การเป็น “ผู้ชาย” จะต้องเป็นไปตามนิยามกระแสหลักของสังคม-วัฒนธรรมเหล่านี้ ขณะเดียวกันหากบุคคลดำรงเพศสถานะและเพศวิถีที่ไม่ชัดเจนตามนิยาม ก็จำเป็นจะต้องค้นหาหมวดหมู่ทางเพศในรูปแบบอื่นให้ชัดเจน ในกรณีที่ไม่สามารถจัดวางหมวดหมู่ทางเพศของตนได้จะถูกพิจารณาให้อยู่ในภาวะ “สับสนทางเพศ” Butler (1999 as cited in Parker, 2014, p. 186-190) ชี้ให้เห็นว่า เรื่องเพศแบบ “สาระัตถะนิยม” (essentialism) ยังคงอยู่ภายใต้ฐานคิดของอุดมการณ์เพศตามธรรมชาติ ความเป็นเพศถูกทำให้

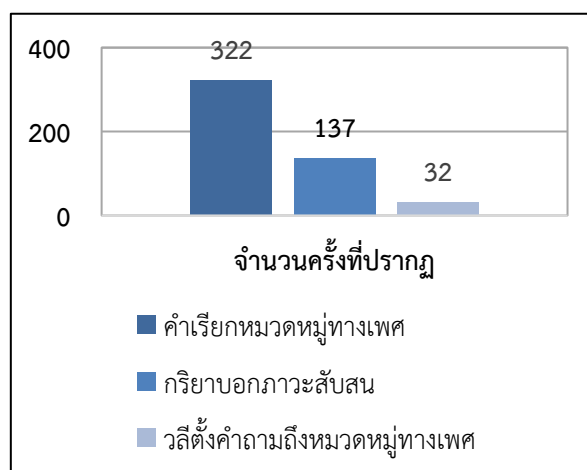
เป็น “แก่นแท้” ที่ติดตัวมนุษย์มาตั้งแต่กำเนิด อีกทั้งยังถูกผูกโยงอ้างอิงตามบทบาททางเพศแบบคู่ตรงข้ามระหว่างชาย-หญิง

ผู้ขอคำปรึกษาที่ยึดถืออุดมการณ์นี้สร้างคำอธิบายว่า ภาวะ “สับสนทางเพศ” หมายถึงภาวะ “ไม่นิ่ง” ของการดำรงเพศสถานะและเพศวิถี ภาวะนี้ส่งผลให้ปัจเจกบุคคลไม่สามารถกำหนดจุดยืนทางเพศได้อย่างเป็นอันหนึ่งอันเดียวกับหมวดหมู่ทางเพศที่ปรากฏในสังคมไทย ผู้ขอคำปรึกษากลุ่มนี้จึงตั้งคำถามถึง การดำรงเพศสถานะและเพศวิถีของตน โดยมุ่งสืบค้นตำแหน่งแห่งที่และตัวตนทางเพศตามหมวดหมู่ พร้อมกันนี้ยังเลือกปฏิเสธภาวะ “ลื่นไหล” ทางเพศทุกกรณี ขณะเดียวกันกลุ่มของ**ผู้ให้คำปรึกษา**ที่ยึดถืออุดมการณ์สารัตถะทางเพศยังพยายามค้นหาตัวตนและหมวดหมู่ทางเพศให้ผู้ขอคำปรึกษาเนื่องจากผู้ให้คำปรึกษากลุ่มนี้เชื่อว่าการยืนยันจุดยืนทางเพศจะนำไปสู่ทางออกของปัญหาเรื่องภาวะ “สับสนทางเพศ” งานวิจัยนี้พบว่า อุดมการณ์สารัตถะทางเพศสื่อให้เห็นผ่านกลวิธีทางภาษา 3 กลวิธี ได้แก่ (1) การใช้คำศัพท์และวลี (2) การสื่อมูลบท และ (3) การสื่อความหมายซึ่งบ่งเป็นนัย ดังรายละเอียดต่อไปนี้

2.1 การใช้คำศัพท์และวลี (lexical choice)

ความหมายประจำรูปของคำศัพท์ (lexical meaning) จะร่วมกันเกี่ยวโยงความหมายโดยรวมให้เกิดขึ้นภายในตัวบท วาทกรรมแต่ละชุดในสังคมอาจเลือกใช้คำศัพท์หรือวลีต่างกัน แต่สื่อถึงเหตุการณ์หรือสรรพสิ่งชุดเดียวกัน ด้วยเหตุนี้ทิศทางความหมายของเหตุการณ์ทางสังคมชุดหนึ่งจึงสื่อความและให้มุมมองที่ต่างกันออกไป แม้จะกล่าวถึงเหตุการณ์ชุดเดียวกันก็ตาม (Fairclough, 2003, p. 94, 129)

หลักฐานทางภาษาเปิดเผยว่า การสื่อสารถึงประเด็นภาวะ “สับสนทางเพศ” มักปรากฏคำศัพท์และวลีที่ใช้แสดงสารัตถะของหมวดหมู่ทางเพศ ผู้ร่วมสื่อสารพยายามก่อรูปคำอธิบายว่า การดำรงเพศสถานะและเพศวิถีของปัจเจกบุคคลสามารถจัดหมวดหมู่ได้ตามนิยามกระแสหลัก คำศัพท์และวลีที่ปรากฏซ้ำๆ แบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่ (1) **คำเรียกหมวดหมู่ทางเพศ** ปรากฏจำนวน 322 ครั้ง ได้แก่ ผู้ชาย ผู้หญิง เกย์ เกย์สาว ทอม ผู้หญิงเท่ๆ ไบเซ็กชวล ดี๊ ตู๊ด เลสเบี้ยน กะเทย/สาวประเภทสอง ชายข้ามเพศ/ทรานส์แมน ทรานส์แมนเกย์ และกลุ่มคนเพศที่สาม (2) **กริยาบอกภาวะ “สับสน”** ปรากฏจำนวน 137 ครั้ง ได้แก่ สับสน งง และไม่เข้าใจ และ (3) **วลีตั้งคำถามถึงหมวดหมู่ทางเพศ** ปรากฏจำนวน 32 ครั้ง ได้แก่ เป็นอะไร เป็นอะไรกันแน่ เพศไหน เพศอะไร และเรียกว่าอะไร จำนวนการใช้คำศัพท์และวลีเหล่านี้ช่วยสนับสนุนว่า ความหมายและเนื้อหาสาระในเรื่องเพศของปัจเจกบุคคลกลายเป็นสิ่งที่ต้องได้รับการจัดหมวดหมู่ นอกจากนี้ ปัจเจกบุคคลยังต้องแสดงจุดยืน หรือสืบค้นคำอธิบายหมวดหมู่ทางเพศของตนให้ได้ชัดเจนเพื่อนำเสนอตัวตนในพื้นที่สาธารณะ มิฉะนั้นอาจถูกพิจารณาให้อยู่ในภาวะ “สับสนทางเพศ”

แผนภูมิที่ 2 แผนภูมิแสดงจำนวนการปรากฏของคำศัพท์และวลี

ตัวอย่างที่ 8

น่าจะเข้าข่าย**ไบเซ็กชวล (bisexual)** ค่ะ คนพวกนี้สามารถมีความรู้สึกกับทั้งเพศหญิงและชาย
(สมาชิก Indivara วันที่ 31 พฤษภาคม 2562 เวลา 22:10 น.)

ตัวอย่างที่ 9

เป็นเกย์

(สมาชิกหมายเลข 4617531 วันที่ 26 มิถุนายน 2561 เวลา 11:01 น.)

ตัวอย่างที่ 10

สรุปคุณคือ**ทอม** 100 เปอร์เซ็น

(สมาชิกหมายเลข 4409498 วันที่ 18 มีนาคม 2561 เวลา 11:50 น.)

ตัวอย่างที่ 11

[...] คือเราเองก็ไม่รู้ เรา**ผู้หญิง**นะ แต่เราชอบ**ผู้หญิง**ซึ่งเขาเรียกว่า **เลสเบี้ยน** เราเคยคบกับ**ผู้หญิง** แต่ดันไปชอบ**เกย์**คนหนึ่ง ซึ่งกำลังถามตัวเองว่า เราเป็น**เพศอะไรกันแน่** ทั้งๆ ที่เราเองชอบพร้อมๆ กันเลย **หญิง ชาย เกย์** เรากำลังงงกับตัวเองว่าตกลงเรา**เพศอะไรกัน**

(สมาชิกหมายเลข 4884450 วันที่ 19 ตุลาคม 2561 เวลา 21:20 น.)

ในตัวอย่างที่ 8-10 ผู้ให้คำปรึกษาใช้คำเรียกหมวดหมู่ทางเพศ (ไบเซ็กชวล เกย์ ทอม) เข้ามาก่อรูปคำอธิบายการแสดงออกและพฤติกรรมทางเพศของผู้ขอคำปรึกษาให้ลงตาม “กล่อง” ขณะเดียวกันในตัวอย่างที่ 11 ผู้ขอคำปรึกษาได้อ้างถึงหมวดหมู่ทางเพศแบบ “เลสเบี้ยน” ตามนิยามที่สังคมกระแสหลักกำหนดไว้ ทั้งนี้ผู้ขอคำปรึกษาใช้คำกริยาบอภาวะสับสน “งง” และใช้วลี “เป็นเพศอะไรกันแน่” “เพศอะไร” ตั้งคำถามถึงหมวดหมู่ทางเพศของตนเนื่องจากผู้ขอคำปรึกษาเกิดความปรารถนาทางเพศต่อผู้ชายและเกย์ซึ่งเพศวิถีในลักษณะนี้ไม่ได้จัดให้อยู่ในหมวดหมู่แบบ “เลสเบี้ยน” ตามนิยามของสังคม-วัฒนธรรมที่ผู้ขอคำปรึกษารับรู้ การตั้งคำถาม (เราเป็นเพศอะไรกันแน่) ได้แสดงให้เห็นถึงความพยายามที่จะกำหนดหมวดหมู่

ทางเพศของตนให้เป็นอันหนึ่งอันเดียวกับนิยามกระแสหลัก เมื่อกำหนดไม่ได้ จึงพิจารณาให้ตนอยู่ในภาวะ “สับสนทางเพศ”

2.2 การสื่อมูลบท

หลักฐานทางภาษาค้นพบมูลบทด้านนิยามของหมวดหมู่ทางเพศที่สังคมกระแสหลักกำหนดไว้ มูลบทในประเด็นนี้เกี่ยวโยงให้เห็นว่า บุคคลในสังคมไทยจำเป็นต้องแสดงจุดยืนในเรื่องเพศให้ชัดเจนตามหมวดหมู่ที่มีอยู่ก่อน ทั้งยังสนับสนุนให้เชื่ออีกว่า อัตลักษณ์ทางเพศเป็นความจริงแท้ เป็นวิถีแห่งการนำเสนอตัวตนทางสังคม และเป็นสาระสำคัญที่ต้องนำมากำกับบนเนื้อตัวร่างกายของปัจเจกบุคคลให้มีลักษณะเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน

ตัวอย่างที่ 12

ผู้ชายกับผู้ชายคือเกย์ ผู้หญิงกับผู้หญิงคือเลสเบี้ยน ผู้หญิงทำตัวเหมือนชายคือทอม ผู้ชายทำตัวเหมือนหญิงคือกะเทย ผู้หญิงกับทอมคือดี ผู้หญิงก็ได้ผู้ชายก็ดีนี้ น่าจะเรียกว่า ไบเซ็กชวล [...]

(สมาชิกหมายเลข 4193160 วันที่ 8 พฤศจิกายน 2560 เวลา 20:18 น.)

ตัวอย่างที่ 13

สับสนทางเพศค่ะ คือว่า เราเป็นผู้หญิงที่อยากเป็นผู้ชาย (ไม่ใช่แบบทอมหน้าหวาน แต่แบบแมนๆ เลย) แล้วเราก็ไม่ได้ชอบผู้หญิง ทอม เลสเบี้ยน หรือผู้ชายแมนๆ เราชอบเกย์ (รับ) [...] สับสนแบบนี้ท่ายังไงดี คือเกย์ก็ไม่ได้ชอบผู้หญิงอยู่แล้ว

(สมาชิกหมายเลข 4426980 วันที่ 18 มีนาคม 2561 เวลา 08:57 น.)

ในตัวอย่างที่ 12 ภาษามูลบทด้านนิยามของหมวดหมู่ทางเพศที่สังคมกระแสหลักกำหนดไว้โดยคลี่คลายให้เห็นจากข้อความที่ปรากฏหน้ากริยา/กริยาวิลี “คือ” และ “เรียกว่า” ผู้ให้คำปรึกษาพยายามแสดงนิยามของหมวดหมู่ทางเพศเพื่อให้ผู้ขอคำปรึกษานำไปใช้ยืนยันอัตบุคคล เช่นเดียวกับตัวอย่างที่ 13 ผู้ขอคำปรึกษาเลือกนิยามอัตบุคคลของตนให้เป็นผู้หญิงที่ต้องการสวมทับบทบาทความเป็นผู้ชายแบบ “แมนๆ” ทั้งยังปรารถนาทางเพศต่อบุคคลที่เป็นเกย์รับ เหตุนี้ส่งผลให้ผู้ขอคำปรึกษาพิจารณาให้ตนอยู่ในภาวะ “สับสนทางเพศ” เนื่องจากพฤติกรรมดังกล่าวไม่สอดคล้องกับนิยามของหมวดหมู่ทางเพศโดยปรากฏเป็นข้อความหลังคำกริยา “คือ” (เกย์ก็ไม่ได้ชอบผู้หญิงอยู่แล้ว) หมายความว่า ตามการรับรู้ของผู้ขอคำปรึกษา กลุ่มบุคคลที่ดำรงอยู่ในหมวดหมู่ของเกย์จะไม่ปรารถนาต่อบุคคลที่มีเพศสรีระหญิง (ระเบียบของหมวดหมู่ทางเพศ) ผู้ขอคำปรึกษาจึงรู้สึก “สับสน” กับจุดยืนทางเพศของตนเพราะการดำรงเพศสถานะและเพศวิถีที่เกิดขึ้นไม่ได้มีลักษณะเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันกับนิยามของหมวดหมู่ทางเพศที่สังคมกระแสหลักได้กำหนดไว้ (ความสัมพันธ์ระหว่างผู้หญิง-เกย์รับ)

2.3 การสื่อความหมายขั้วเป็นนัย

หลักฐานทางภาษาเอื้อให้เข้าถึงความหมายขั้วเป็นนัย 3 ประเด็น ได้แก่ (1) ความหมายขั้วเป็นนัยถึงการค้นหามหาหมู่ทางเพศ (2) ความหมายขั้วเป็นนัยถึงนิยามของหมวดหมู่ทางเพศที่ตายตัว และ (3) ความหมายขั้วเป็นนัยถึงการจัดหมวดหมู่บุคคลตามเพศวิถี ความหมายขั้วเป็นนัยทั้ง 3 ประเด็นยืนยันว่า ผู้ขอคำปรึกษาและผู้ให้คำปรึกษาในฐานะหน่วยหนึ่งของสังคมไทยรับรู้ความหมายและเนื้อหาสาระเกี่ยวกับหมวดหมู่ทางเพศโดยเชื่อว่า ความหมายเหล่านี้เป็นสาระแห่งตัวตน ทั้งยังสนับสนุนอีกว่า นิยามของหมวดหมู่ทางเพศได้กลายเป็นสาระสำคัญจนสามารถก่อรูปคำอธิบายได้ตามการแสดงออกหรือพฤติกรรมทางเพศที่ปรากฏ

ตัวอย่างที่ 14

สวัสดีครับ [...] ก่อนหน้านั้นผมเป็นตุ๊ดครับ [...] ช่วงนี้ผมมีอาการแปลกๆ จากที่เคยเป็นรักสวยรักงาม เคยเดินหลีด แต่งหญิงงานโรงเรียน พุด “คะ” แทน “ครับ” กระตะ ตุงตุง วิดว้ายโววาย กลับเป็นคนอารมณ์ร้อน หัวว [...] เริ่มมีความรู้สึกอยากหล่อ ขี้เกียจนอนขนิกรแล้ว อยากมีกล้ามเนื้อ อยากมีซิกแพค และเลิกกับแฟนที่เป็นผู้ชาย เพราะเรารู้สึกจะชอบ ตุ๊ด เก้ง กวาง ซะมากกว่า เริ่มมองกันผู้ชาย 555 ผมเลยคิดว่า ผมจะเป็นเกย์รูกหรือเปล่า บางครั้งอารมณ์ทั้งสองมันก็มาปนกัน [...] สรุปผมจะเป็นอะไรกันแน่ [...]

(สมาชิกหมายเลข 3484208 วันที่ 29 มีนาคม 2560 เวลา 20:42 น.)

ในตัวอย่างที่ 14 ความหมายตามรูปภาพสื่อความว่า ผู้ขอคำปรึกษาไม่สามารถสรุป ความชัดเจนเรื่องหมวดหมู่ทางเพศของตนได้ แรกเริ่มผู้ขอคำปรึกษาดำรงเพศสถานะและเพศวิถีตามนิยาม ความเป็น “ตุ๊ด” ดังรูปภาพที่ปรากฏหลังส่วนเชื่อมแสดงแหล่งเดิม “จากที่” ต่อมาผู้ขอคำปรึกษาพยายามตั้งข้อสังเกตว่า ตนได้ปฏิบัติตัว “ผิดแผก” ไปจากความเป็น “ตุ๊ด” โดยเริ่มแสดงพฤติกรรมที่บ่งชี้ถึงลักษณะ ความเป็นชายมากขึ้น อาทิ อยากหล่อ อยากมีกล้ามเนื้อ อยากรับบทเป็นฝ่ายรุก ฯลฯ เหตุนี้ทำให้ผู้ขอคำปรึกษาเริ่มพิจารณาให้ตนอยู่ในกลุ่มของ “เกย์รูก” ในกรณีนี้ เอื้อให้ตีความว่า ตามการรับรู้ของผู้ขอคำปรึกษานิยาม ความเป็น “ตุ๊ด” และนิยามความเป็น “เกย์รูก” มีรูปแบบการแสดงออกและอารมณ์ปรารถนาต่างกันจึงถูกแบ่งออกเป็นหมวดหมู่โดยอิงกับฐานคิดทางเพศแบบคู่ตรงข้ามชาย-หญิง อย่างไรก็ตาม ผู้ขอคำปรึกษายังไม่สามารถปฏิบัติตามนิยามของความเป็น “ตุ๊ด” หรือ “เกย์รูก” ได้อย่างชัดเจนเนื่องจากพฤติกรรมทางเพศและการแสดงออกของตนยังคง “คลุมเครือ” จนยากที่จะกำหนดตำแหน่งแห่งที่ทางเพศได้อย่างชัดเจน รูปภาพเหล่านี้ นอกจากจะสื่อให้เห็นนิยามของหมวดหมู่ทางเพศที่ตายตัวแล้ว ยังร่วมกันสื่อความให้เข้าใจว่า ปัจจุบันบุคคลจำเป็นต้องค้นหาหมวดหมู่ทางเพศ และต้องดำรงวิถีปฏิบัติตามข้อกำหนดของหมวดหมู่ทางเพศที่ตนสวมทับ เมื่อเกิดความคลุมเครือ อาจถูกบ่งชี้ถึงภาวะ “สับสนทางเพศ”

3. อุดมการณ์ความเป็นกลางทางเพศ

อุดมการณ์ความเป็นกลางทางเพศเป็นชุดความคิดที่พยายามเข้าไปถอดรื้อสารัตถะของหมวดหมู่ทางเพศทุกประการเพื่อนำไปสู่คำอธิบายว่า สารัตถะทางเพศไม่ใช่ความจริงแท้และหมวดหมู่ทางเพศอย่างผู้หญิงผู้ชาย เกย์ ทอม เลสเบี้ยน ไบเซ็กชวล ฯลฯ ก็ไม่ใช่สิ่งคงที่ถาวร ผู้ให้คำปรึกษาที่เชื่อมั่นในอุดมการณ์นี้พยายามเข้าไปปฏิเสธภาวะ “สับสนทางเพศ” ที่ผู้ขอคำปรึกษาในชุมชนเสมือนจริงกำลังตั้งคำถามถึง ผู้ให้คำปรึกษากลุ่มนี้มองว่า ภาวะ “สับสนทางเพศ” มีสาเหตุมาจากการยึดเอาวิถีปฏิบัติทางเพศในสังคมกระแสหลักเป็น “แม่แบบ” การยึดมั่นในตัวตนทางเพศเหล่านี้กำลังส่งผลให้ผู้ขอคำปรึกษาตกอยู่ภายใต้หลุมพรางของวาทกรรม “สับสนทางเพศ” ผู้ให้คำปรึกษากลุ่มนี้เลือกแนะนำให้ผู้ขอคำปรึกษาถอดรื้อหมวดหมู่ทางเพศออกจากเนื้อตัวร่างกายเพื่อนำไปสู่ความเป็นมนุษย์ผู้ “เปลือยเปล่า” ทั้งยังเสนอให้ผู้ขอคำปรึกษาพิจารณาความสัมพันธ์ซึ่งระหว่างปัจเจกบุคคลบนพื้นฐานของความรักและจิตวิญญาณที่ปราศจากเงื่อนไขทางเพศ UNICEF Regional Office for South Asia (2017, p. 3-4) ระบุว่า “ความเป็นกลางทางเพศ” (gender neutrality) คือหนึ่งในนโยบายที่พัฒนาขึ้นในช่วงหลังสมัยใหม่ แนวคิดนี้เปิดเผยว่า สารัตถะทางเพศเป็นระบบที่ยังรากลึกในโครงสร้างทางสังคม-วัฒนธรรม เป็นบ่อเกิดของความลำเอียงและการแบ่งแยกทางเพศ แนวคิด

ความเป็นกลางทางเพศจึงมุ่งหมายเข้าไปถอดรื้อวิถีปฏิบัติทางเพศทุกประการ งานวิจัยนี้ค้นพบว่า อุดมการณ์ความเป็นกลางทางเพศแฝงอยู่ในตัวบททางกรรมทางฝั่งของผู้ให้คำปรึกษาเท่านั้น อุดมการณ์ความเป็นกลางทางเพศสื่อให้เห็นผ่านกลวิธีทางภาษาทั้งหมด 2 กลวิธี ได้แก่ (1) การสื่อมูลบท และ (2) การสื่อความหมายซึ่งบ่งเป็นนัย ดังรายละเอียดต่อไปนี้

3.1 การสื่อมูลบท

หลักฐานทางภาษาช่วยสืบโยงถึงมูลบทอยู่ 2 ประเด็น ได้แก่ (1) **นิยามของหมวดหมู่ทางเพศที่มีอยู่ก่อน** และ (2) **ความรักที่ถูกกำหนดขอบเขต** ข้อสำคัญคือมูลบททั้งสองประเด็นล้วนถูกปฏิเสธทั้งสิ้น หมายความว่า นอกจากข้อความของผู้ให้คำปรึกษาจะแนะให้เห็นมูลบททั้งสองประเด็นแล้ว ภาษายังเข้าไปปฏิเสธมูลบททั้งสองชุดเพื่อนำไปสู่กระบวนการถอดรื้อสภาวะของหมวดหมู่ทางเพศในสังคมไทย

ตัวอย่างที่ 15

มันจำเป็นด้วยหรือที่คุณต้องรู้ให้ได้ว่า **คุณเป็นเพศใดตาม Classification ขององค์การอนามัยโลกมันเป็นสาระสำคัญของชีวิตของคุณหรือ** ดำเนินชีวิตไปตามปกติ อย่าเบียดเบียนตัวเองและผู้อื่นก็น่าจะเพียงพอแล้วไม่ใช่หรือ [...]

(สมาชิกลหมายเลข 714791 วันที่ 9 เมษายน 2562 เวลา 13:29 น.)

ในตัวอย่างที่ 15 ข้อความที่ปรากฏหลังตัวนำอนุภาค “ว่า” (คุณเป็นเพศใดตาม Classification ขององค์การอนามัยโลก) สื่อมูลบทว่า ในสังคมมีการจัดแบ่งกลุ่มของปัจเจกบุคคลตาม “กล่อง” หมวดหมู่ทางเพศ ทั้งนี้ปัจเจกบุคคลจะถูกกำหนดให้ดำรงเพศสถานะและเพศวิถีตามข้อกำหนดอย่างเป็นเอกภาพ เช่น เลสเบี้ยนต้องดำรงความสัมพันธ์ทางเพศต่างจากกลุ่มทอม-ดี้ ผู้ชายต้องดำรงพฤติกรรมทางเพศต่างจากเกย์ เป็นต้น ในกรณีนี้ ผู้ให้คำปรึกษาได้ตั้งคำถามที่ไม่ต้องการคำตอบ (มันจำเป็นด้วยหรือ มันเป็นสาระสำคัญของชีวิตของคุณหรือ) เพื่อชี้ให้เห็นว่า เรื่องเพศไม่ได้เป็นสาระสำคัญของชีวิต ปัจเจกบุคคลไม่จำเป็นต้องตีกรอบการแสดงออก หรือดำรงพฤติกรรมทางเพศตามหมวดหมู่อย่างเป็นเอกภาพ การตั้งคำถามที่ไม่ต้องการคำตอบของผู้ให้คำปรึกษาจึงแสดงให้เห็นถึงการเข้าไปปฏิเสธนิยามหมวดหมู่ทางเพศที่ไหลเวียนอยู่ในสังคมไทย

3.2 การสื่อความหมายซึ่งบ่งเป็นนัย

หลักฐานทางภาษาเอื้อให้ผู้รับสารซึมซับความหมายซึ่งบ่งเป็นนัยถึงความรักที่ไม่ถูกกำหนดหมวดหมู่ทางเพศ ผู้ให้คำปรึกษากลุ่มนี้พยายามส่งต่อความหมายชุดดังกล่าวให้ผู้ขอคำปรึกษา โดยโน้มนำให้ผู้ขอคำปรึกษาพิจารณาความรักและความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์ขึ้นตรงต่อจิตวิญญาณที่ปราศจากเงื่อนไขทางเพศทุกกรณี การสื่อความหมายซึ่งบ่งเป็นนัยถึงความรักที่ไม่มีขอบเขตยังกลับไปตอบคำถามของผู้ขอคำปรึกษาว่า ผู้ขอคำปรึกษาไม่ได้ “สับสนทางเพศ” แต่การตั้งข้อสงสัยถึงภาวะดังกล่าวเป็นผลมาจากการหลงผิดยึดติดในสภาวะทางเพศ ฉะนั้นกระบวนการก่อรูปความสัมพันธ์ระหว่างปัจเจกบุคคลย่อมไม่มีความสมบูรณ์เบ็ดเสร็จอย่างเป็นเอกภาพ มนุษย์แต่ละคนล้วนดำรงความรักและความสัมพันธ์ตามวิถีทางของตัวเอง

ตัวอย่างที่ 16

เป็นมนุษย์คนหนึ่งนี่แหละ อย่าไปตีกรอบกับคำว่า เพศเลนนะ ขนาดว่า เดิมคุณ
เป็นเด็กผู้หญิงโตมาคุณยังเปลี่ยนเป็นทอมได้เลย แล้วทำไมคุณจะเปลี่ยนไปอีก
ไม่ได้หละ สรุปว่า มนุษย์สามารถรักกันได้ทุกเพศทุกวัย รักใครชอบใครก็คบคนนั้น
ไม่ต้องไปคิดให้ปวดหัวว่า ตัวเราเป็นอะไร

(สมาชิกหมายเลข 3726449 วันที่ 28 พฤษภาคม 2560 เวลา 00:51 น.)

ในตัวอย่างที่ 16 ผู้ให้คำปรึกษาดำเนินคำถามที่ไม่ต้องการคำตอบต่อผู้ขอคำปรึกษาว่า “แล้วทำไมคุณ
จะเปลี่ยนไปอีกไม่ได้หละ” การตั้งคำถามในลักษณะนี้สื่อความว่า การดำรงเพศสถานะและเพศวิถีย่อม
เปลี่ยนแปลงได้เสมอ วิธีปฏิบัติทางเพศเป็นกระบวนการกลายเป็นที่ไม่หยุดนิ่ง มนุษย์ย่อมปะทะประสานกับ
บริบทรอบตัวเพื่อปรับเปลี่ยนเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ ดังเห็นได้จากกรณีของผู้ขอคำปรึกษาที่เดิมแสดงออก และดำรง
พฤติกรรมทางเพศตามหมวดหมู่ “ผู้หญิง” แต่ต่อมากลับแสดงออก และดำรงพฤติกรรมทางเพศตามหมวดหมู่
“ทอม” กรณีนี้จึงถูกหยิบใช้เป็นตัวบ่งชี้ความจริงแท้แน่นอนของหมวดหมู่ทางเพศ โดยมุ่งชี้ให้เห็นถึง
ภาวะ “ไม่นิ่ง” ของการดำรงเพศสถานะและเพศวิถี นอกจากนี้ การใช้กริยาวิเศษณ์ “เป็นมนุษย์คนหนึ่ง” ยังเอื้อให้
เห็นการนำเสนอภาพร่างความเป็นมนุษย์ที่ “เปลี่ยนเปล่า” จากสารัตถะทางเพศทุกกรณี

วิภาษวิธีระหว่างตัวบทวาทกรรมการปรึกษาเรื่องภาวะ “สับสนทางเพศ” และอุดมการณ์ทางเพศในบริบท สังคม-วัฒนธรรมไทย

เหตุการณ์สื่อสารภายใต้ประเด็นภาวะ “สับสนทางเพศ” ในชุมชนเสมือนจริงถือเป็นภาพร่างของ
เหตุการณ์ชุดหนึ่งในสังคมไทย ภาพร่างเหล่านี้เกี่ยวโยงให้เห็นว่า ผู้ร่วมสื่อสารทำหน้าที่ผลิตสร้างองค์ความรู้ใน
มิติทางเพศผ่านกระบวนการผลิตและการกระจายตัวบทวาทกรรมไปยังผู้รับสาร กระบวนการดังกล่าวได้
กลายเป็นส่วนหนึ่งของโครงสร้างทางสังคมในฐานะวิถีปฏิบัติชุดหนึ่งที่ปรากฏท่ามกลางข้อมูลอันหลากหลายใน
โลกเสมือนจริง กระบวนการกระจายตัวบท (text distribution) เกิดขึ้นภายใต้เหตุการณ์สื่อสารเรื่องภาวะ
“สับสนทางเพศ” ในเว็บไซต์พันทิป ระหว่างวันที่ 1 มกราคม 2560 ถึงวันที่ 31 ธันวาคม 2562 ผู้ผลิตตัวบทแบ่ง
ออกเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่ ผู้ขอคำปรึกษาซึ่งเป็นผู้สร้างกระดานสนทนา และผู้เข้ามาให้คำปรึกษา บริบทใน
สถานการณ์สื่อสารปราศจากข้อจำกัดหลายด้านเนื่องจากผู้ร่วมสนทนาสามารถแลกเปลี่ยนข้อมูลร่วมกันได้โดยไม่
มีข้อจำกัดด้านเวลา สถานที่ ประกอบกับการใช้ตัวตนนิรนามหรือนามแฝง เหตุนี้ทำให้ผู้ร่วมสนทนาได้ตอบสื่อสาร
กันโดยไม่จำเป็นต้องคำนึงถึงการคุกคามหน้า (face-threatening)

ในมิติของการตีความตัวบท (text consumption) ผู้วิจัยไม่พบหลักฐานทางภาษาที่ระบุถึงผลลัพธ์ด้านการ
ตีความของผู้ขอคำปรึกษา ในขณะเดียวกัน มิติด้านการตีความตัวบททางฝั่งของผู้ให้คำปรึกษา ผู้วิจัยพบว่ากลุ่ม
ของผู้ให้คำปรึกษาตีความตัวบทของผู้ขอคำปรึกษาตามอุดมการณ์เบื้องหลัง 3 ชุดดังที่ได้นำเสนอไว้ในส่วน
ผลการวิจัย กระบวนการตีความตัวบทได้ยืนยันว่า สมาชิกในชุมชนเสมือนจริงถือเป็นหน่วยหนึ่งของสังคม ทั้งยัง
รับรู้ชุดความคิดต่างๆ ที่ไหลเวียนอยู่โดยรอบ สมาชิกในชุมชนจึงร่วมกันก่อรูปคำอธิบายของภาวะ
“สับสนทางเพศ” ให้สอดคล้องกับอุดมการณ์ชุดต่างๆ ที่ไหลเวียนอยู่ในบริบทสังคมไทย

อุดมการณ์เพศตามธรรมชาติตกทอดมาตั้งแต่ยุคสมบูรณาญาสิทธิราชย์ วิถีปฏิบัติในสังคมไทยให้
ความสำคัญกับบทบาทชาย-หญิงในพื้นที่สาธารณะโดยเฉพาะการสวมทับความเป็นชาย-ความเป็นหญิงใน
ฐานะตัวแทนของความมีอารยธรรม จากนั้นสังคมไทยได้กำหนดการใช้คำนำหน้าชื่อแยกชาย-หญิงตามเพศ
สรีระเพื่อให้สอดคล้องกับกฎหมายการแต่งงานและกฎหมายครอบครัว รวมถึงคำสอนแบบพุทธเถรวาทยังสอด

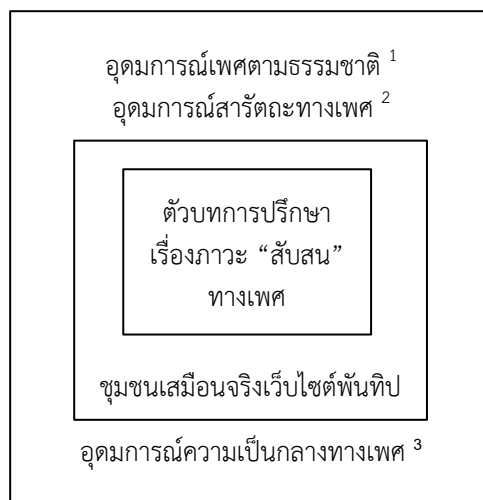
รับกับบรรทัดฐานแบบรักต่างเพศโดยแยกบทบาทของผู้ชาย-ผู้หญิงภายใต้กิจกรรมทางศาสนาอย่างชัดเจน ส่งผลให้พฤติกรรมทางเพศที่สอดคล้องกับการสืบเผ่าพันธุ์ได้รับการสถาปนาคุณค่า และกลายเป็นเพศวิถีที่สังคมไทยยอมรับ ดังนั้นพฤติกรรมทางเพศ “นอก” ระบบชาย-หญิงจึงถูกเบียดขับให้ออกจากความเป็นศูนย์กลางโดยมีองค์ความรู้ทางวิทยาศาสตร์การแพทย์เข้ามาสร้างความชอบธรรมให้ชุดความคิดเหล่านี้ น่าเชื่อถือ และดูมีเหตุผล (Duangwiset, 2013, p. 145-149) อุดมการณ์เพศตามธรรมชาติยังคงแทรกตัวอยู่ในวิถีปฏิบัติ และถูกส่งต่อผ่านสถาบันสำคัญทางสังคม อาทิ โรงเรียน ศาสนา วรรณกรรม ฯลฯ ให้ไหลเวียนอยู่ในสังคมไทยจวบจนปัจจุบัน

ขณะเดียวกัน อุดมการณ์สารัตถะทางเพศปรากฏตัวขึ้นพร้อมกับการประกอบสร้างชุดความหมายแก่เพศ สรีระ เพศสถานะ และเพศวิถี เจื่อนไขทางเพศกลายเป็นเครื่องมือที่รัฐหยิบยื่นให้คนในสังคมกำหนดความสัมพันธ์เชิงอำนาจ บทบาท และตำแหน่งแห่งที่ เรื่องเพศถูกผลิตสร้างให้เป็นรูปธรรมและใช้กำกับลงบนเนื้อตัวร่างกายของมนุษย์ โดยมีองค์ความรู้ (ที่ยอมรับได้ในแต่ละยุค) ชุดต่างๆ รองรับ ช่วงเวลาต่อมาฐานคิดของระบบชาย-หญิงถูกท้าทายด้วยวาทกรรมความหลากหลายทางเพศ ส่วนหนึ่งของขบวนการเคลื่อนไหวหยิบใช้วาทกรรมความหลากหลายทางเพศซึ่งมักนำเข้าจากตะวันตกนำเสนอตัวตนของเกย์ กะเทย ทอม ดี ไบ เช็กชวล เลสเบี้ยน คนข้ามเพศ ฯลฯ ในสังคมไทยให้มีลักษณะเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน ในวงวิชาการส่วนหนึ่งยังพยายามค้นหาประวัติศาสตร์ความหลากหลายทางเพศเพื่อใช้แสดงหลักฐานการดำรงอยู่และตัวตนของผู้มีความหลากหลายทางเพศผ่านคัมภีร์ทางศาสนา กฎหมาย จิตกรรม วรรณกรรม บันทึก และเอกสารทางประวัติศาสตร์ (The National Discovery Museum Institute 2019, p. 40-141) วิถีปฏิบัติในสังคมไทยเกี่ยวกับความหลากหลายทางเพศ ด้านหนึ่งช่วยก่อรูปอัตลักษณ์ทางเพศที่หลากหลาย แต่อีกด้านหนึ่งวิถีปฏิบัติเหล่านี้กลับเข้าไปสถาปนาสารัตถะทางเพศให้เป็นรูปธรรมบนเนื้อตัวร่างกายของปัจเจกบุคคลในสังคม

ในด้านอุดมการณ์ความเป็นกลางทางเพศก่อตัวขึ้นในสังคมตะวันตกผ่านวิถีปฏิบัติที่พลเมืองในสังคมปฏิเสธความหมาย เจื่อนไข และคุณค่าทางเพศ อาทิ ภาษา การแสดงออก บทบาทหน้าที่ อาชีพ สถานที่ ฯลฯ ความเป็นกลางทางเพศเป็นหนึ่งในมุมมองเชิงวิพากษ์ที่นักสตรีนิยมสายหลังโครงสร้างนิยมนำไปรื้อถอนหมวดหมู่ทางเพศเพราะเชื่อว่า สารัตถะเหล่านี้เป็นบ่อเกิดแห่งอคติ ความเหลื่อมล้ำ และบรรทัดฐานทางเพศแบบคู่ตรงข้าม (ปกติ-ผิดปกติ/สูง-ต่ำ) (Odrowaz Coates, 2015, p. 117-119, 121) ทั้งนี้ในบริบทของสังคม-วัฒนธรรมไทย อุดมการณ์ความเป็นกลางทางเพศปรากฏในวิถีปฏิบัติไม่มากนัก เนื่องจากบรรยากาศโดยรวมยังคงเต็มไปด้วยการแบ่งแยกบทบาททางเพศ การต่อสู้ และการช่วงชิงพื้นที่ทางเพศ อาทิ การใช้รูปภาษาบ่งชี้เพศ การใช้เครื่องแต่งกายตามเพศสถานะ ห้องน้ำสาธารณะแยกเพศ ที่จอดรถสำหรับสตรี สถาบันทางเฉพาะกลุ่มรสนิยมทางเพศ การเรียกร้องสิทธิทางเพศในด้านกฎหมาย ฯลฯ วิถีปฏิบัติเหล่านี้ล้วนตอกย้ำให้เห็นว่า มิติทางเพศยังคงมีสารัตถะบนเนื้อตัวร่างกายของปัจเจกบุคคลในสังคมไทย

อย่างไรก็ตาม อุดมการณ์เรื่องความเป็นกลางทางเพศอาจพอปรากฏให้เห็นบ้างอย่างงานวิจัยของ Chonwilai (2013, p. 195, 204-209) พบว่า ปัจเจกบุคคลกลุ่มหนึ่งในสังคมไทยปฏิเสธนิยามของหมวดหมู่ทางเพศ โดยเลือกให้ความสำคัญกับความรักและความสัมพันธ์ระหว่างคนสองคนมากกว่าการจัดแบ่งหมวดหมู่ปัจเจกบุคคลกลุ่มนี้ยืนยันว่า คำเรียกอัตลักษณ์ทางเพศกำลังทำให้บุคคลยึดติดในสารัตถะแห่งเพศ เช่นเดียวกับบทความของWongchusap (2019) ได้ชี้ให้เห็นว่า กลุ่มผู้ผลิตเสื้อผ้าในวงการแฟชั่นของไทยส่วนหนึ่งเริ่มหันมาผลิตเสื้อผ้าแบบ Unisex ขึ้นเพื่อแสดงจุดยืนในมิติของการเมืองเรื่องเพศพร้อมเข้าไปรื้อถอนข้อจำกัดในเรื่องเพศบนเสื้อผ้าที่มีลักษณะตายตัว โดยพยายามส่ง “เสียง” ว่า เสื้อผ้าไม่ควรปรากฏข้อจำกัดทางเพศทุกกรณี

กล่าวได้ว่า อุดมการณ์ทางเพศทั้ง 3 ชุดต่างไหลเวียนอยู่ภายใต้โครงสร้างทางสังคม-วัฒนธรรมไทย ผู้ร่วมสื่อสารในฐานะหน่วยหนึ่งของสังคมจึงก่อรูปคำอธิบายภาวะ “สับสนทางเพศ” ตามฐานคิดของอุดมการณ์ที่ตนยึดถือดังแสดงให้เห็นในรูปแบบความสัมพันธ์เชิงวิภาษดังนี้

แผนผังที่ 1 แผนผังแสดงความสัมพันธ์แบบวิภาษของวาทกรรมการศึกษาเรื่องภาวะ “สับสนทางเพศ”

แผนผังแสดงความสัมพันธ์แบบวิภาษคลี่คลายให้เห็นอุดมการณ์ทางเพศทั้งหมด 3 ชุด ได้แก่ **อุดมการณ์เพศตามธรรมชาติ อุดมการณ์สัณตถะทางเพศ และอุดมการณ์ความเป็นกลางทางเพศ** ผู้ร่วมสนทนาก่อรูปคำอธิบายภาวะ “สับสนทางเพศ” ตามฐานคิดของอุดมการณ์ที่ตนยึดถือ กลุ่มของผู้ขอคำปรึกษาผลิตสร้างคำอธิบายภาวะ “สับสนทางเพศ” 2 ชุด ความหมายแรกเป็นไปตามอุดมการณ์เพศธรรมชาติ และความหมายที่สองตั้งอยู่บนฐานคิดของอุดมการณ์สัณตถะทางเพศ ขณะเดียวกัน กลุ่มของผู้ให้คำปรึกษากลับตีความตัวบทวาทกรรม “สับสนทางเพศ” ต่างกันถึง 3 กลุ่ม **ผู้ให้คำปรึกษากลุ่มแรก** เชื่อเรื่องภาวะ “สับสนทางเพศ” ตามอุดมการณ์เพศธรรมชาติ **ผู้ให้คำปรึกษากลุ่มที่สอง** พยายามให้คำอธิบายหมวดหมู่ทางเพศแก่ผู้ขอคำปรึกษาตามอุดมการณ์สัณตถะทางเพศ ส่วน**ผู้ให้คำปรึกษากลุ่มสุดท้าย** เลือกปฏิเสธภาวะ “สับสนทางเพศ” โดยอ้างอิงฐานคิดจากอุดมการณ์ความเป็นกลางทางเพศ หลักฐานทางภาษาเหล่านี้จึงโยงกลับไปชี้ให้เห็น “ภาพร่าง” ว่า ในสังคม-วัฒนธรรมไทยปรากฏอุดมการณ์ทางเพศอย่างน้อย 3 ชุด อุดมการณ์เหล่านี้ยังถูกใช้เป็น “ระเบียบ” หรือ “บรรทัดฐาน” ชุดหนึ่งที่คอยกำกับวิถีปฏิบัติทางเพศของปัจเจกบุคคล หลักฐานเหล่านี้ช่วยตอบคำถามได้ว่า เพราะเหตุใดสมาชิกในชุมชนเสมือนจริงจึงตีความ และแสดงมุมมองต่อประเด็นภาวะ “สับสนทางเพศ” ต่างกัน

สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

วาทกรรมการศึกษาเรื่องภาวะ “สับสนทางเพศ” ในชุมชนเสมือนจริงปรากฏอุดมการณ์เบื้องหลังทั้งหมด 3 ชุด ได้แก่ อุดมการณ์เพศตามธรรมชาติ อุดมการณ์สัณตถะทางเพศ และอุดมการณ์ความเป็นกลางทางเพศ อุดมการณ์ที่ปรากฏนำเสนอผ่านกลวิธีทางภาษาทั้งหมด 5 กลวิธี ได้แก่ การใช้คำศัพท์และวลี การใช้ชนิดกระบวนการ การใช้อุปลักษณ์ การสื่อมูลบท และการสื่อความหมายซึ่งบ่งเป็นนัย แม้ว่าองค์ความรู้ของโลกหลังสมัยใหม่จะพยายามสร้างวิถีปฏิบัติทางเพศสู่ความเป็นมนุษย์ที่ “เปื่อยเปลือย” โดยปราศจากความหมายและเงื่อนไขทางเพศทุกประการ แต่ปัจเจกบุคคลในสังคมไทยก็ไม่ได้เชื่อ และปฏิบัติตามอุดมการณ์ชุดใดชุดหนึ่งอย่างเป็นเอกภาพ หมายความว่า ปัจเจกบุคคลกลุ่มหนึ่งในสังคมไทยยังคงเชื่อว่า การดำรงเพศสถานะและเพศ

วิถีที่ “ปกติ” ต้องสอดคล้องกับเพศสรีระในระบบรักต่างเพศเท่านั้น ขณะที่บางกลุ่มเลือกยึดมั่นใน ความหลากหลายทางเพศพร้อมสนับสนุนให้ปัจเจกบุคคลนำเสนอตัวตนทางเพศในพื้นที่สาธารณะอย่างเสรี

ประเด็นสำคัญจากผลการวิจัยครั้งนี้เผยให้เห็นความไม่เป็นเอกภาพขององค์ความรู้เรื่องเพศในสังคมไทย โดยปรากฏให้เห็นผ่านการสื่อสารถึงประเด็นภาวะ “สับสนทางเพศ” ในชุมชนเสมือนจริง องค์ความรู้แต่ละ ส่วนต่างมีอุดมการณ์ชุดใดชุดหนึ่งรองรับ ประเด็นนี้สอดคล้องกับคำอธิบายของ Fairclough (2003, p. 24-25) ที่กล่าวว่า ภาษาเป็นเครื่องมืออธิบายโครงสร้างทางสังคมอย่างเป็นรูปธรรม โดยชี้ให้เห็นวิถีปฏิบัติรูปแบบ หนึ่งในสังคม ทั้งนี้วาทกรรมชุดเดียวกัน แต่แฝงอุดมการณ์เบื้องหลังคนละชุดยังส่งผลให้ผู้คนในสังคมเดียวกัน มองโลกภายนอกต่างกันไป อย่างไรก็ตาม ผลการวิจัยเสนอข้อโต้แย้งว่า อุดมการณ์ทุกชุดไม่จำเป็นต้อง สร้างความสัมพันธ์เชิงอำนาจที่ไม่เท่าเทียม หรือชุดรีดผลประโยชน์จากผู้อยู่ภายใต้การครอบงำเสมอไป ดังเห็น ได้จากอุดมการณ์สารัตถะทางเพศและอุดมการณ์ความเป็นกลางทางเพศที่ปรากฏในงานวิจัยนี้ หมายความว่า อุดมการณ์สามารถปรากฏได้ทั้งในมิติเชิงบวกและเชิงลบ ข้อค้นพบดังกล่าวสนับสนุนคำอธิบายของ Van Dijk (1998, as cited in Nattaporn, 2013, p. 15-16) ที่เสนอว่า “อุดมการณ์คือระบบความคิดความเชื่อที่ สอดคล้องกับผลประโยชน์ของคนกลุ่มนั้นๆ” ไม่จำเป็นต้องจำกัดขอบเขตว่า อุดมการณ์คือเครื่องมือที่ผู้มี อำนาจนำใช้กดขี่ หรือเอาเปรียบผู้อยู่ใต้การครอบงำเท่านั้น

อุดมการณ์ในแต่ละชุดต่างเข้าไปช่วงชิงพื้นที่ทางสังคมเพื่อให้ดำรงอยู่ในฐานะวาทกรรมกระแสหลัก (dominant discourse) พร้อมเบียดขับอุดมการณ์ชุดอื่นให้ดำรงอยู่ในฐานะวาทกรรมกระแสรอง (alternative discourse) ดังปรากฏให้เห็นจากผลการวิจัยครั้งนี้ อุดมการณ์เพศตามธรรมชาติสถาปนาบรรทัด ฐานทางเพศภายใต้ระบบคู่ตรงข้ามชาย-หญิง พร้อมตีตราวิถีปฏิบัติทางเพศรูปแบบอื่นให้อยู่ในขอบข่ายที่ “ผิดปกติ” “เบี่ยงเบน” ขณะที่อุดมการณ์สารัตถะทางเพศยืนยันว่า ฐานคิดของอุดมการณ์เพศตามธรรมชาติ “ล้าหลัง” และเป็นต้นเหตุแห่งการกดขี่กลุ่มบุคคลผู้มีความหลากหลายทางเพศ ทั้งยังตั้งข้อสังเกตอีกว่า อุดมการณ์ความเป็นกลางทางเพศกำลังบ่อนเซาะตัวตนทางเพศที่หลากหลายของปัจเจกบุคคลให้เลือนหายไป เนื่องจากฐานคิดของอุดมการณ์ความเป็นกลางทางเพศอาจทำให้ปัจเจกบุคคลมองไม่เห็นปัญหาของความไม่ เท่าเทียมและอคติทางเพศในสังคมไทย ในทางตรงกันข้าม อุดมการณ์ความเป็นกลางทางเพศกลับทำทนายว่า หมวดยุทธศาสตร์ทางเพศที่หลากหลายภายใต้ฐานคิดของอุดมการณ์สารัตถะทางเพศถือเป็นส่วนหนึ่งที่เกิด การ แบ่งแยกทางเพศ รวมถึงส่งผลให้เกิดการปะปายปัจเจกบุคคลให้ลงตาม “กล่อง” นอกจากองค์ความรู้เรื่องเพศ ในสังคมไทยจะไร้ความเป็นเอกภาพแล้ว ผลการวิจัยยังชี้ให้เห็นอีกว่า องค์ความรู้แต่ละชุดต่างพยายามโต้แย้ง และช่วงชิงพื้นที่เชิงอุดมการณ์ซึ่งกันและกันเพื่อสถาปนาให้เป็นองค์ความรู้ที่ยอมรับได้ (เป็นชุดความคิดที่ นำเชื่อถือในยุคใดยุคหนึ่ง) จนกลายาวาทกรรมกระแสหลักพร้อมเอื้อประโยชน์ให้ผู้อยู่เบื้องหลังหยิบใช้ในบริบท ไต่บริบทหนึ่งต่อไป

ในท้ายที่สุด งานวิจัยนี้ยืนยันข้อเสนอว่า ไม่มีสิ่งที่เรียกว่า ภาวะ “สับสนทางเพศ” แต่การประกอบสร้างภาวะ ดังกล่าวก่อกำเนิดขึ้นมาจากการแทรกแซงของอุดมการณ์เพศตามธรรมชาติและอุดมการณ์สารัตถะทางเพศ ดังนั้นผู้วิจัยจึงเสนอให้ถอนทำลายการผูกติดภาวะ “สับสนทางเพศ” บนเนื้อตัวร่างกาย เพราะชุดความคิดนี้ถูก ก่อรูปขึ้นเพื่อสร้างความแปลกแยกภายในตัวบุคคล อีกทั้งยังเป็นอุปสรรคต่อการยอมรับ ความหลากหลายและ ความเสมอภาคทางเพศ

เอกสารอ้างอิง

- Chairerk, W. (2015). *Phasa lae udomkan khwampenchai thi prakot nai nittayasan chi-em: kansuksa wathakam wikhro choeng wiphak* [Language and masculine ideology in GM magazine: a critical discourse analysis]. (Doctoral's thesis, Naresuan university).
- Chonwilai, S. (2013). rak song phet khong phuying thang luak khong khwampratthana lae kan khonha niyam attalak [Love of bisexual women: choice, desire, and sexual identity]. In N. Duangwiset, P. A. Jackson (eds.), *phet lak chet si: phahu watthanatham thang phet nai sangkhom Thai* [Cultural Pluralism and Sex/Gender Diversity in Thailand] (pp. 176-216). Bangkok: Princess Maha Chakri Sirindhorn Anthropology Centre.
- Duangwiset, N. (2013). *phet laklai nai sangkhom Thai kap kanmuang khong 7attalak* [Sex/Gender Pluralism in Thailand and the Politics of Identity]. *Journal of Social Sciences Faculty of Social Sciences Chiang Mai University*, 25(2). 137-168.
- _____. (2015) *thopthuan withikan sang khwamru khwamching ruang phet* [Review: construction of knowledge about sex, gender, and sexuality]. Retrieved from <https://www.sac.or.th/databases/anthropology-concepts/articles/2>
- _____. (2017). chai num pen watthu thang phet lae kan prap khabuan phet withi nai lakhon chai rak chai [Male sexual objectification and adjustment of the sexual orientation in male homosexual dramas]. In N. Duangwiset (eds.), *mua rang klai pen phet: amnat seriniyom mai khong phet withi nai sangkhom Thai* [The Sexualized body: neoliberal power, new media trends and transnational East Asian influences on sexuality in Thailand] (pp. 188-233). Bangkok: Princess Maha Chakri Sirindhorn Anthropology Centre (Public Organization).
- Fairclough, N. (2003). *Analysing discourse: Textual analysis for social research*. London: Routledge.
- _____. (2010). *Critical Discourse Analysis: The Critical Study of Language* (2nd ed.). London: Longman.
- Halliday, M. A. K. (1973). *Explorations in the functions of language*. London: Edward Arnold.
- Kang, M., Lessard, D., Heston, L., & Nordmaken, S. (2017). *Introduction to Women, Gender, Sexuality Studies*. MA: University of Massachusetts Amherst Libraries.
- Kavilanan, K. (2018). *konlawithi thang phasa phua prakop sang khwamrak khongke nai botphleng prakop lakhon sirike: kansuksa tam naeo wathakam wikhro choeng wiphak* [Linguistic Strategies for Gay's Love Construction in Thai Gay Series Songs: A Critical Discourse Analysis Study]. *Mekong salvin civilization journal*, 9(2). 95-114.
- Klinsuwan, K. (2013). *khwamtaektang rawang chai-ying nai kanhaikhamnaenam panha chiwit rak nai hong Sala prachakhom wepsai phanthip dot khom: kansuksa wathakam wikhro choeng wiphak* [Difference between men and women in relationship advisory discourse on salaprachakhom web board on www.pantip.com: a critical discourse analysis] (Master's thesis, Chulalongkorn University).

- Phanichtrakul, K. (2013). *khwamsamphan rawang phasa kap udomkan waduai chai rak chai nai nangsui phim rai wan phasa Thai pi phoso 2555* [The relationship between language and ideology of male homosexuality in Thai daily newspaper in 2012: a critical discourse analysis] (Master's thesis, Chulalongkorn University).
- Mahittivanicha, N. (2019). *khomun phuchai ngan su dichiton khong prathet Thai Makarakhom songphansipkao* [Thailand digital usage 2019]. Retrieved from <https://www.twfdigital.com/blog/2019/02/thailand-digital-usage-stats-2019>
- Mey, J. L. (2009). *Concise encyclopedia of Pragmatics* (2nd ed.). Oxford: Elsevier Science.
- Nippanon, P. (2016). *kansang phap tuathaen thom khong nittayasan @ tom actz rawang Pho So 2550-2559* [The construction of female transgender “tom” stereotype in @tom actz magazine during 2007-2016] (Master's thesis, Thammasat University).
- Odrowaz Coates, A. (2015). Is gender neutrality a post-human phenomenon? The concept of gender neutral in Swedish education. *Journal of Gender and Power*, 3(1). 113-133.
- Pakdeepasuk, P. (2010). *wathakam khwampen phuying nai nittayasan sukkhaphap lae khwam ngam phasa Thai* [Discourse of Femininity in Advertisements in Thai Health and Beauty Magazines]. Bangkok: Faculty of Arts, Chulalongkorn University.
- Panpothong, N. (2013). *wathakam wikhro chaeng wiphak tam naeo phasasat: naeokhit lae kannam masuksa watthakam nai phasa Thai* [Critical Discourse Analysis: concept and usage in Thai discourse]. Bangkok: Chulalongkorn University.
- Parker, R. D. (2014). *How to Interpret Literature: Critical Theory for Literary and Cultural Studies* (3 ed). New York: Oxford University Press.
- The National Discovery Museum Institute. (2019). *phet haeng Sayam prawattisat hwamlaklai thang phet* [Gender of Siam: history of sexual diversity]. Bangkok: The National Discovery Museum Institute.
- UNICEF Regional Office for South Asia. (2017). *gender equality: glossary term and concept*. Leknath Marg: Kathmandu.
- Wattanachaisriskul, N. & Lerlertyuttitham, P. (2017). *phap thaen kanyomrap kan rak phet diaokan khong wairun chak raikan khlap fraide* [Representation “Acceptance of Homosexual” of teenager in Thai Society from Club Friday Radio Program]. *Liberal arts review*, 12(23), 75-83.
- Wongchusap, S. (2019). *Unisex mua faechan songsaem khwam thaothiam thang phet Unisex* [Unisex fashion trends encourage gender equality]. Retrieved from <http://www.thaifranchisecenter.com/document/show.php?doculD=5272>
- Wongthai, N. (2019). *atthasatparichanbuangton* [cognitive semantic]. Bangkok: world of print.